

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec. — Uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Lovro Fotečnik. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje. — Dopolni naj se pošiljajo na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.

Letnik XV.

Celovec, petek, 2. december 1960

Štev. 49 (968)

Po dunajskih razgovorih

Državni sekretar za zunanje zadeve FLRJ Koča Popovič je imel že pred svojim prijateljskim obiskom naše države izredno dober tisk. Prijateljsko vzdušje se je še stopnjevalo med obiskom zlasti po laskavi prijateljski zdravici zveznega kanclerja Raaba in je bilo potrjeno ob zaključku obiska z obojestransko zadovoljivimi rezultati, kar je prišlo do izraza tudi v skupnem komunicanju.

Ves avstrijski in jugoslovanski, pa tudi svetovni tisk je pozitivno komentiral to prijateljstvo sosednih držav, le koroškemu koalicijskemu tisku je bilo pridržano, da je smatral za potrebno, takoj po odhodu jugoslovanskega gosta ponovno motiti to prijateljsko vzdušje, ki mu očitno ne gre v račun.

Tako sta koroški Volkszeitung in Die Neue Zeit prinesli vest, da je minister Popovič pri svojih razgovorih več ali manj pristal na tajno ugotavljanje manjšine.

Ni naš namen in še manj naša naloga, da bi to očitno provokatorično vest demantirali. Pač pa nam je znano, da je minister Popovič sprejel delegacijo koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov in se z njima celo uro razgovarjal in se podrobno zanimal za stanje in problematiko obeh manjšin. Zlasti je bilo govora tudi o tako imenovanem ugotavljanju manjšine in se je minister absolutno priključil argumentaciji zastopnikov obeh manjšin, zakaj tako ugotavljanje ne pride v poštev.

Minister Popovič je potem po končanih razgovorih zastopnikom obeh manjšin na večernem sprejemu tudi povedal, da je pri razgovorih z avstrijsko delegacijo nedvoumno ugotovil, da se je šeširil z zastopniki manjšin, ki so ga seznanili s stanjem in problematiko vprašanja, zlasti tudi glede načrtovanega ugotavljanja manjšine, in da je stališče obeh manjšin tudi stališče Jugoslavije.

Nimamo nobenega vzroka, da bi dvomili v te besede jugoslovanskega ministra, ker je tako stališče popolnoma v skladu z načeli zunanje politike Jugoslavije, ki je že marca meseca ob obisku našega zunanjega ministra dr. Kreiskega poudarila, da želi, da se manjšinsko vprašanje reši v sporazumu z manjšino in je tudi ob teh razgovorih to svoje stališče ponovila. Poleg tega prav jugoslovanska zunanja politika ne pozna tajinstvene diplomacije, marveč vedno odprto pove svoje mnenje, dejstvo, ki ji je v svetu in zlasti pri afriških ter azijskih narodih prineslo ugled in občudovanje. Zato bi bilo nedosledno in je absolutno neverjetno, da bi v zakulisnih razgovorih mešetarila z manjšinami kot objektom, ko je načelno postavila, da se je treba pogajati z manjšinama samima kot subjektom njunih pravic.

Zato nas zelo zanima, odkod imata koroška koalicijska lista to vest, ki je noben centralni list ni prinesel. Volkszeitung jo povezuje z ministrom Grafom, ki je prav tako smatral za potrebno, da se obregne ob prijateljsko politiko s sosedno državo; v tej zvezi je zanimivo, da je njegovo ministrstvo prav v dneh bivanja jugoslovanskega gosta sporočilo o potrebi utrdbe na mejah in o načrtovanju utrditvi Ljubelja.

Še dobro imamo v spominu širokoustne besede ministra Grafa ob otvoritvi šole na Komlju, češ da je po njegovem mnenju bolje graditi šole kot bunkerje. Zdaj pa, ko se zboljšujejo odnosi med sosednjima državama in postajajo resnično prijateljski, ko je malo-obmejni promet zabrisal obmejno črto, taisti Graf začne z utrdbami in to kljub temu, da ve, da so se vse utrdbe v zadnji vojni izkazale kot nerealne; danes pa so v resnici naravnost anahronistične.

Mi smo vsekakor mnenja, da so najboljše in najbolj zanesljive utrdbe prijateljski odnosi med sosednjimi državami in zlasti zadovoljno enakopravno ljudstvo na meji. Take utrdbe bomo gradili in utrjevali tudi v bodoče, niso pa odvisne le od nas, marveč v prvi vrsti tudi od države, ki je ob razgovorih izrazila pripravljenost za izpolnitev določb iz člena 7 državne pogodbe, in od avstrijskega tiska, ki bi po mnenju ministra Popoviča lahko pozitivno prispeval k reševanju tudi po komunicanju o razgovorih še vedno nerešenega vprašanja.

Odnosi med Avstrijo in Jugoslavijo na poti nadaljnega izboljšanja in utrjevanja

Ko smo poročali o obisku zunanjega ministra dr. Kreiskega in državnega sekretarja dr. Gschnitzerja letos marca v Beogradu, smo v našem listu zapisali, da je bilo vzpostavljeno medsebojno zaupanje, s katerim bo v bodoče mnogo lažje iskati in najti sporazumno rešitev tudi v tistih vprašanjih, ki so ostala odprta. Ta napoved se je v veliki meri izkazala za pravilno že ob sedanjem obisku državnega sekretarja za zunanje zadeve FLR Jugoslavije Koče Popoviča na Dunaju. Medsebojno zaupanje je že v zadnjih mesecih privedlo do bolj tesnega in obsežnega sodelovanja med Avstrijo in Jugoslavijo na raznih področjih in na tej podlagi je bilo med sedanjimi dunajskimi razgovori tudi mnogo lažje doseči ureditve posameznih vprašanj, ki so še obremenjevala odnose med obema državama.

Ne samo, da je bila med izmenjavo misli o problemih mednarodne politike naglašena podobnost v stališču obeh vlad in da razlike v ocenjevanju posameznih problemov ne morejo biti ovira za medsebojno sodelovanje, marveč je prišlo tudi do konkretnih sporazumov predvsem glede finančnih in premoženjskih vprašanj, kakor tudi o razširitvi medsebojnega sodelovanja na gospodarskem in kulturnem področju.

Zadovoljstvo nad takim razvojem je prišlo do izraza v vseh izjavah državnikov obeh držav, ki so poudarili, da čim tesnejši stiki med sosednjimi državami lahko bistveno prispevajo k utrditvi miru. Tako je kancler Raab na slavnostnem kosilu na čast jugoslovanskega gosta izjavil, da se iskreno veseli doseženih sporazumov, v katerih vidi stvarno podlago za nadaljnji razvoj prijateljskih odnosov med obema državama. „Naše veselje je tem večje, ker Avstriji s posebnim spoštovanjem zasledujemo pot, ki jo hodi Jugoslavija po zadnji vojni ter občudujemo pogum in doslednost, s katero Jugoslavija oblikuje svojo politiko. Poznamo pa tudi njene uspehe pri izgradnji gospodarstva in smo rade volje pripravljene na tem področju čim tesneje sodelovati.“

Državni sekretar Koča Popovič je v svojih izjavah tako na kosilu kakor tudi na tiskovni konferenci zavzel stališče tudi do vprašanja manjšin ter izjavil: V splošnem okviru ugodnega razvoja naših odnosov jugoslovanska vlada ceni zanimanje, ki ga posveča avstrijska vlada problemu polo-

žaja in pravic slovenske in hrvatske narodne manjšine. To zanimanje je našlo svoj izraz tudi v neposrednih stikih s predstavniki slovenske etnične skupine. Jasno je, da bo uspešno reševanje odprtih vprašanj tudi na tem področju pomenilo važen pozitivni činitelj za naše medsebojne odnose. Na tozadevno vprašanje dopisnika „Salzburger Nachrichten“ pa je Popovič odgovoril: Jugoslavija ima glede politike do manjšin v naši državi, do naših manjšin v drugih državah kakor tudi do manjšin nasploh določeno stališče. Menimo namreč, da obstoj manjšine v neki državi predstavlja obogatitev družbenega življenja v tej državi in da je torej treba skrbeti za obstoj in za razvoj manjšin. V tem smislu smo se razgovarjali tudi z našimi avstrijskimi partnerji in lahko rečem, da smo našli na ustrezno razumevanje. Sporazumevanje se odraža tudi v ukrepih, ki jih je začela avstrijska vlada uvajati pri reševanju tega važnega vprašanja. Če bi nam tudi avstrijski tisk v tem pogledu pomagal in predvsem list, ki ga predstavlja novinar, ki je to vprašanje postavil, menim, da bi bil to pozitivni prispevek k reševanju tega vprašanja.



Državni sekretar Koča Popovič pri kanclerju Raabu

Predstavniki manjšin pri državnem sekretarju Koči Popoviču

Med svojim bivanjem na Dunaju je državni sekretar za zunanje zadeve FLRJ Koča Popovič sprejel tudi predstavnike slovenske in hrvatske manjšine v Avstriji.

V petek, dne 25. novembra so napravili pri državnem sekretarju Popoviču vljudnostni obisk zastopniki koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov. Koroške Slovence so zastopali predstavniki Zveze slovenskih organizacij na Koroškem: predsednik Nadzornega odbora ZSO dr. Franc Petek, predsednik Upravnega odbora ZSO dr. Franc Zwitter in podpredsednik ZSO Janko Ogrš, ter predstavniki Narodnega sveta koroških Slovencev; v imenu gradiščanskih Hrvatov pa so bili navzoči predstavniki Hrvatskega kulturnega društva na Gradiščanskem.

Ob tej priložnosti so predstavniki manjšin seznanili državnega sekretarja tudi z aktualnimi vprašanji v zvezi s členom 7 državne pogodbe.

Sporočilo o razgovorih med avstrijsko in jugoslovansko državno delegacijo

V soboto, dne 26. novembra 1960 je bilo na Dunaju o razgovorih med avstrijsko in jugoslovansko državno delegacijo objavljeno skupno avstrijsko-jugoslovansko sporočilo, ki se glasi:

Državni sekretar za zunanje zadeve FLRJ Koča Popovič je vrnil obisk zveznemu ministru za zunanje zadeve republike Avstrije in državnemu sekretarju v zunanjem ministrstvu, ki sta bila v Jugoslaviji spomladi letos in je bil na povabilo avstrijske zvezne vlade od 24. do 27. novembra 1960 na uradnem obisku v Avstriji.

Državnega sekretarja za zunanje zadeve FLRJ sta med njegovim obiskom v Avstriji sprejela predsednik republike Avstrije dr. Schürf in zvezni kancler inž. Raab.

Med svojim obiskom na Dunaju se je državni sekretar Koča Popovič izčrpnost razgovarjal z zunanjim ministrom dr. Kreiskym in državnim sekretarjem dr. Gschnitzerjem o vprašanju mednarodne politike in o odnosih med obema državama.

Razgovorov so se udeležili pomočnik državnega sekretarja za zunanje zadeve FLRJ dr. Jože Brilej, veleposlanik FLRJ na Dunaju Ivo Sarajčič, načelnik političnega oddelka v državnem sekretariatu

za zunanje zadeve, opolnomočeni minister Djuro Jovič, svetnik v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Svetozar Petrovič, veleposlanik republike Avstrije v FLRJ Wilhelm Götz, načelnik gospodarsko-politične sekcije v zveznem zunanjem ministrstvu, opolnomočeni minister dr. Erich Bleihs-Karlitz, načelnik politične sekcije v zveznem zunanjem ministrstvu, opolnomočeni minister dr. Walter Wodak ter vodilni funkcionarji obeh držav.

Razgovori so potekali v prijateljskem vzdušju in v duhu medsebojnega razumevanja. Kar zadeva mednarodni položaj, je bilo ugotovljeno, da se obe državi strinjata v številnih stališčih.

Obe strani sta izrazili prepričanje, da je vsemu človeštvu da ohraniti miru in ublažiti sedanje mednarodne napetosti. Mednarodne probleme je treba urejati s pogajanjem v različnih družbenim in političnim sistemom.

Soglasno je bilo izraženo glede, da je sklenitev sporazuma o splošni in kontrolirani razorožitvi

vi eden najvažnejših ciljev današnje politike, pri čemer je tudi delne ukrepe treba imeti za napredek. Po mnenju obeh ministrov bi neopisna sklenitev sporazuma o opustitvi atomskih poskusov pomenila napredek v tej smeri.

Očitno je bilo obravnavano vprašanje gospodarske pomoči nerazvilitim državam. Obe strani sodita, da je treba prispevati nadaljnje napore za čim bolj intenzivno pomoč tem državam. Zlasti je bila poudarjena važnost Organizacije združenih narodov in njenih specializiranih organizacij v izpolnitvi teh nalog.

Obe strani sta potrdili svojo pripravljenost načelom in ciljem ustanovne listine OZN in izrazili upanje, da bo OZN v čedalje večji meri delovala za ureditve mednarodnih problemov.

Oba ministra sta z zadovoljstvom ugotovila, da je bil v sedanjih dvostranskih odnosih, slonečih na nevmelavanju v nožanje zadeve, dosežen v minulemu letu očiten napredek.

V izpolnjevanju obveznosti iz čl. 25 državne pogodbe je republika Avstrija sprostila imetje jugoslovanskih nosilcev pravic, ki je bilo med drugo svetovno vojno na podlagi različnih transakcij preneseno v Avstrijo in ki obsega paket delnic in depozite jugoslovanskih denarnih zavodov. V okviru tega je bilo urejeno tudi vprašanje vrnitve prispevkov za socialno zavarovanje Jugoslovancev, ki so bili med vojno na prisilnem delu v Avstriji.

Obe strani sta z zadovoljstvom ugotovili, da se je znatno povečal obojestranski blagovni promet, in se tudi strinjata, da je zaželeno in možno nadaljnje izboljšanje medsebojnih gospodarskih odnosov. V zvezi s tem je bilo predvsem pretehtano vprašanje nadaljnega povečanja blagovne izmenjave med obema državama in so bile proučene tudi možnosti za izboljšanje industrijskega sodelovanja, tako v obeh državah kot na drugih tržiščih. Obe strani sodita, da je takšno sodelovanje obojestransko gospodarsko koristno in da je zato zaželeno, da pristojne ustanove takšno sodelovanje čim bolj podpro.

Glede na tradicionalne kulturne stike sta oba ministra v razgovorih izrazila željo, da bi se kulturno sodelovanje nadalje razširilo. Razgovori o ukrepih v ta namen naj bi bili čimprej.

Obe strani sta se strinjali, da bodo pripravljene, ki jo je izrazila Avstrija za izpolnitev določb iz čl. 7 državne pogodbe, nanašajočih se na manjšine, ter navezani stiki med predstavniki manjšin in avstrijskih oblasti, omogočili vsestransko zadovoljivo ureditve, tako da bi manjšine lahko postale element izboljšanja dobrih sosedstvenih odnosov.

Med svojim obiskom na Dunaju je državni sekretar za zunanje zadeve FLRJ Koča Popovič v imenu jugoslovanske vlade povabil zveznega kanclerja inž. Raaba in vicekanclerja dr. Pittermanna, naj obiščeta FLRJ. — Povabilo je bilo z zadovoljstvom sprejeto. Datum obiska bo določen po diplomatski poti.

Mnenje drugih:**Obisk na Dunaju**

Povojna zgodovina jugoslovansko-avstrijskih odnosov kaže, da ti niso bili vedno na zaželeni ravni in v soglasju s pravilno dojetimi interesi obeh dežel. Ta ugotovitev posebno velja za obdobje pred obiskom ministra Kreiskega v Beogradu, saj so medsebojno sodelovanje v mnogočem omejevali in otežkočali nekateri nerešeni problemi, predvsem tisti, ki so povezani s pravicami naše manjšine v Avstriji, in določene jugoslovanske terjatve. Vendar je jugoslovanska vlada vedno sodila, da bi bilo treba izboljšati avstrijsko-jugoslovanske odnose in v obojestranskem interesu odstraniti vse ovire do dokončnih sporazumov.

Prihod visokega avstrijskega gosta v Jugoslavijo je jugoslovanska javnost ocenila kot prelomnico. Dogodki po marcu so pokazali, da pričakovanja niso bila brez podlage. V času od marca sem sta obe deželi razširili sodelovanje na nekaterih področjih. Omenimo naj samo izvajanje majhnega obmejega prometa, sklep o dokončanju ljubelskega predora itd. Pomembno je, da se je blagovna zamenjava v prvih osmih mesecih letošnjega leta povečala za 30 % v primerjavi z istim obdobjem lani. Avstrijo sta obiskala sekretar Zveznega izvršnega sveta za promet Poko Dapčević in dr. Aleš Bebler, predsednik avstrijskih sindikatov Olah pa Beograd.

Vendar bi navzlic napredku medsebojnih stikov ne smeli trditi, da je tolikšen, da bi jih ne kazalo še bolj okrečiti. Razveseljivo je dejstvo, da medsebojni odnosi po obisku Kreiskega niso ostali samo na starem tiru v senci deklarativnih izjav, temveč da so prešli na uresničevanje podpisanih sporazumov. Prav v tem vidimo bodrilno znamenje za sodelovanje v prihodnje. Močno se je razgibalo kulturno sodelovanje, posebno kar zadeva Južno Koroško. Pri tem bi naši manjšini slovenska na Koroškem in hrvatska na Gradiščanskem, lahko odigrali veliko posredovalno vlogo med obema deželama in njunimi narodi.

Seveda si takega poslanstva ni mogoče zamisliti v polni meri, dokler naša severna sosedica ne prične odločneje uveljavljati določbe 7. člena državne pogodbe, ki ureja vprašanje jugoslovanskih manjšin. Minister Kreisky je s tem, da je uvedel sistem stalnih stikov s predstavniki slovenske manjšine, odprl novo obdobje v tem vprašanju. Očitno je, da je treba status manjšine rešiti kot kompleksno vprašanje v okviru določb omenjenega člena, ne pa s provizoričnimi zakoni. Semkaj ne sodi samo rešitev nacionalnega vprašanja kot takega, temveč tudi prepoved delovanja onih šovinističnih in pangermanskih sil, ki še nemoteno hujskajo proti manjšinam in njihovim zahtevam. S takim ravnanjem te sile spodkopavajo tla celotnemu avstrijsko-jugoslovanskemu sodelovanju in ustvarjajo umetno nezadovoljstvo in mržnjo predvsem na nacionalno mešanem ozemlju.

Jugoslovanska javnost je prepričana, da bodo tesnejši stiki najvišjih državnih funkcionarjev započeto konstruktivno delo pospešili in korist ne le avstrijsko-jugoslovanskega sodelovanja, temveč sodelovanja v Evropi nasploh. Pri tem ne smemo pozabiti, da je naša severna sosedica zapisala v zunanjo politiko kot osnovno geslo neutralnost in sodelovanje z vsemi deželami sveta. To brez dvoma velja še posebej za njene sosede, kar je omenil tudi minister Kreisky v svoji nedavni izjavi.

7 dni* (Večer), 25. 11. 1960, Maribor

15 let nove Jugoslavije:**Uspehi socialističnega gospodarstva**

Pred dnevi so jugoslovanski narodi obhajali svoj največji državni praznik — 29. november, ki pomeni rojstni dan nove Jugoslavije. Letos so ta praznik slavili v znamenju 15-letnice obstoja svoje demokratične socialistične domovine.

V teh petnajstih letih je Jugoslavija, kakor smo zapisali že v zadnji številki našega lista, prehodila težko toda uspešno pot graditve socializma. Ti uspehi so v Jugoslaviji vidni na vsakem koraku in napravijo tudi na tujega obiskovalca, ki prihaja morda iz visoko razvite zahodnoevropske države, močan vtis. Tukaj ni mogoče navajati vseh podrobnih podatkov, ki bi dali popolno sliko o vsem, kar so jugoslovanski narodi ustvarili v zadnjih 15 letih. Navesti hočemo le nekaj števil, ki pa dovolj jasno govorijo o poti navzgor.

Električna energija je ena glavnih osnov za razvoj industrije. V zadnjih 15 letih so v Jugoslaviji zgradili vrsto novih elektrarn, ki omogočajo, da se proizvodnja v tovarniških obratih nenehno veča. Samo v Sloveniji, kjer je leta 1945 znašala proizvodnja električne energije 400.000.000 kWh, so po vojni zgradili toliko novih elektrarn, da je bila proizvodnja električne energije v letu 1959 že za približno 600 % večja, namreč 2.429.664.000 kWh. Največja jugoslovanska elektrarna Jablanica, prav tako zgrajena po vojni, ima letno proizvodnjo 700.000.000 kWh, čez 5 let pa bo znašala proizvodnja električne energije v Jugoslaviji že 18 milijard kilovatnih ur, to pomeni, da bo takrat približno še enkrat večja kot je danes.

Industrijska proizvodnja v Jugoslaviji je v primerjavi z letom 1939 do konca leta 1959 narasla blizu štirikrat. Dosedanji raz-

razdobju 1930—1939 243.000 vagonov ali 11,4 stotov na hektar, je znašal v razdobju 1957—1960 že približno 331.000 vagonov ali 16,3 stota na hektar. Pri tem pa je treba upoštevati, da je mogla Jugoslavija šele pred nekaj leti začeti z investiranjem večjih sredstev za razvoj kmetijstva. Prihodnji petletni načrt bo tudi na tem področju pomenil velik korak naprej in bodo ustvarjene močne osnove za hitrejšo izboljševanje življenjske ravni tako podeželskega kakor tudi mestnega prebivalstva.

Posebno velik korak naprej pa je napravila Jugoslavija na področju izobraževanja. Leta 1938, ko je Jugoslavija štela 15.490.000 prebivalcev, je bilo v šolah 1.708.000 učencev, dijakov in študentov, to je 11 % celotnega prebivalstva; leta 1958 pa je bilo od 18.189.000 prebivalcev že 2.755.000 učencev, dijakov in študentov ali 15,15 %. Leta 1938 je bilo v Jugoslaviji

Darilo jugoslovanske mladine

domovini za 15-letnico obstoja

Zadnje nedelje so v okviru veličastne proslave izročili svojemu namenu nadaljnjih 83 kilometrov avto ceste „Bratstvo in enotnost“, ki so jih letos zgradile mladinske delovne brigade. Istega dne je bil izročil prometni tudi odsek tako imenovane severne magistrale v Sloveniji med Lenartom in G. Radgono, ki so ga prav tako zgradile mladinske delovne brigade.

Do praznika republike so mladinske delovne brigade zaključile svoje letošnje delo tudi na mladinski avtomobilski cesti Prelljana-Čačak-Tifovo-Užice, kjer so tekom leta opravili 90 % vseh del, čeprav je bilo po načrtu predvideno, da bodo letos zgotovili le 80 %. Že pred mesecem pa so mladinske delovne brigade zaključile letošnja dela pri gradnji planinske ceste, ki bo povezovala Leskovac z Vlasinskim jezerom. V tem letu so dogradile odsek med Svodjem in Crno Travo.

voj letošnjega leta pa kaže, da bo to povečanje doseglo zaključno z letošnjim letom štiriinpolkratno povečanje od predvojnega, medtem ko računa prihodnji petletni načrt z nadaljnjim naraščanjem za približno 85 odstotkov v primerjavi z letošnjo ravniyo. Zaradi naglega gospodarskega razvoja se je močno povečal tudi narodni dohodek na prebivalca, namreč od 100 dolarjev pred vojno na raven nad 400 dolarjev.

Prav tako pomembni so uspehi tudi v kmetijski proizvodnji. Medtem ko je na primer znašal povprečni pridelek pšenice v

Vrsta podražitev se stalno širi:

Tudi mleko naj bi se podražilo

Odkar je bil med obema vladnima strankama v zvezi s pogajanjmi za državni proračun 1961 sklenjen sporazum o socialni reformi v prihodnjih letih, je na vseh področjih opažati rahlo naraščanje cen. Nekatere cene so bile sicer uradno zvišane, toda le-tem se pridružujejo vedno nove »tih« podražitve, ki zavzemajo čedalje več dobrin široke potrošnje in je že v naprej jasno, da dosežene socialne izboljšave dejansko ne bodo privedle do bistvenega izboljšanja položaja delovnih ljudi.

Nujna posledica takega razvoja so mnoge že se zahteve po zvišanju mezd in plač, za katero pa v ÖVP-jevskih krogih ni opaziti nobenega razumevanja, marveč se ponovno sklicujejo na že obrabljeno frazo, češ da bi povišanje zaslužkov pomenilo nevarnost za stabilnost šilinga. Povsem drugačno pa je stališče ÖVP takrat, kadar gre za zaslužke imovitih krogov, kadar je govora o zvišanju cen in s tem o povečanju dobičkov tistih, ki so se že vsa leta edini okoristili z gospodarsko konjunkturo.

Pred nedavnim je konferenca prezidentov kmetijskih zbornic ponovno razpravljala o vprašanju okoli mleka in ob tej priložnosti spet postavila zahtevo po povečanju odstotka maščob v mleku in hkrati po zvišanju cene. Ta zahteva je že stara in je doslej vedno naletela na ostro zavrnitev s strani konzumentov, zlasti pa s strani SPÖ, ker bi podražitev obremenila široke plasti prebivalstva, dobičke pa bi imeli le velegrarci, ki

9190 osnovnih šol z 1.470.000 učenci, leta 1959 pa je znašalo število osnovnih šol že 14.342 z 2.427.000 učenci. Še večji razmah so zabeležili na področju nižjih in srednjih strokovnih šol, katerih število je naraslo od 881 na 1164, število učencev pa od 88.000 leta 1938 na 231.000 letos. Vsekakor največji porast pa je doseglo visoko šolstvo: leta 1938 je na 26 fakultetah, visokih, višjih šolah in akademijah študiralo 16.978 slušateljev, v šolskem letu 1958/59 pa je bilo na 122 tovrstnih šolah vpisanih že 96.890 študentov. V tekočem šolskem letu pa so v Jugoslaviji odprli 26 novih fakultet, oddelkov fakultet in visokih šol.

so že v zadnjih letih pobrali pretežni del državne subvencije, katero prispeva država za ohranitev sedanje cene mleka.

Po predlogih imenovane konference bi se odstotek maščob v mleku zvišal od sedanjih 3,2 % na 3,6, kar bi imelo za posledico podražitev mleka za 25 do 32 grošev pri litru. Vendar so izkušnje pokazale, da ljudem ni do mleka z višjim odstotkom maščob, marveč je treba vprašanje presežkov mleka in mlečnih izdelkov rešiti na drug način. Letna produkcija mleka znaša v Avstriji trenutno okoli 1,4 milijarde litrov, dočim je potrošnja za kakih 3,6 odstotkov, to je približno 1,4 milijona litrov, nižja. Glede presežka v mlečni proizvodnji zastopa SPÖ mnenje, da je treba to vprašanje rešiti tako, da mali in srednji kmetje, katerih proizvodni stroški so mnogo višji kot pri mehaniziranih veleposesvih, ne bodo prikrajšani pri državni subvenciji.

Sklad mlečnega gospodarstva, ki upravlja te subvencije, pa se v zadnjih letih bori z vedno večjimi težavami in so v parlamentu ravno ta terek razpravljali o problemih, ki se nanašajo na primanjkljaj imenovanega sklada. Leta 1959 je znašal ta primanjkljaj 32,6 milijona šilingov in se bo letos povečal predvidoma na 49,1 milijona šilingov, tako da bo za obe leti znašal skoraj 82 milijonov. Ob nadaljnjem podobnem razvoju računajo, da bo treba za leto 1961 predvideti že 210 milijonov šilingov za kritje primanjkljaja v skladu mlečnega gospodarstva.

PO ŠIRNEM SVETU

Dunaj. — Zunanji minister dr. Kreisky je izjavil, da so v gospodarskem sodelovanju z Jugoslavijo dane še nadaljnje možnosti, predvsem za železarsko industrijo. Avstrija lahko sodeluje z jugoslovanskimi ladjedelnicami. Jugoslavija ima pogoje, da dobi velika naročila za izgradnje električnih in pristaniških naprav v deželah Bližnjega in Srednjega vzhoda. Jugoslovanski zunanji minister Popović je izjavil, da Jugoslavija želi zadevne načrte uresničiti skupno z Avstrijo.

Beograd. — Predsednik FLRJ Tito je v govoru ob petnajstletnici Jugoslavije povedal med drugim, da bo Jugoslavija dobila po končani delovni dobi sedanje narodne skupščine, ki bo potekla leta 1962, novo ustavo. Nova ustava naj bi ustrezala družbenemu razvoju v Jugoslaviji, na podlagi katere bo delovni človek užival več svobode ter bo za vse zadržana brezpogojna pravica na delo in prejemanje protivrednosti za storilnost. Tito je naglasil, da so bile socialistične sile v Jugoslaviji odločilne in jim velja priznanje, da je dežela premostila velike povojne težkoče in znatno dvignila narodni dohodek, ki se je letno dvigal 7 odstotkov.

Maribor. — Pretekli teden so vključili v električno omrežje v Šoštanj energijo iz največjega turboagregata v Jugoslaviji. Sila znaša 100 konjskih sil, zmogljivost pa 75 tisoč kW.

Berlin. — V Berliner Zeitung so objavili dokumente o delovanju poveljnika drugega korpusa Bundeswehra v Ulmu, generala Pemsela. Omenjeni general je bil leta 1941 na važnem položaju pri generalu Böhmeju, komandantu nacističnih tolpa v Srbiji. Berliner Zeitung obtožuje Pemsela, da je sodeloval pri nečloveških nacističnih pokoljih v Kragujevcu. Pemsel kljub temu nosi v zahodnonemški vojski generalske zvezde na svoji uniformi. List zahteva, da se generalu Pemselu in njemu podobnim onemogoči, da bi še enkrat povedli nemško mladino v smrt in v novo trpljenje narodov.

Varšava. — Na Poljskem bodo 15. decembra začeli s kampanjo za volitve novega Sejma, kakor tudi vseh ljudskih odborov. Volitve bodo sredi aprila prihodnjega leta. Med važnimi vprašanji, ki bodo igrala vlogo v volilni kampanji, ocenjujejo uspehe pri graditvi države in novi petletni plan razvoja Poljske od 1961 do 1965. Med zunanjepolitičnimi vprašanji pa bo v ospredju prispevek Poljske k ohranitvi miru in miroljubni koeksistenci.

Džakarta. — V zadnjih letih se je v Indoneziji znatno povečalo število raznih vrst zadrug. Pred vojno je bilo v Indoneziji le 600 zadrug, leta 1957 jih je bilo okrog 12.000, danes pa jih je že okoli 15.000. Največ je kreditnih in nabavno-prodajnih zadrug, medtem ko je kmetijskih zadrug le 1417. Družništvo pa je po gledanju vlade še vse premalo razvito, zato je v svojih novih načrtih posvetila posebno pozornost intenzivnejšemu ustanavljanju kmetijskih in drugih proizvodnih zadrug.

Pariz. — Francoski predsednik general De Gaulle se trenutno močno bavi z vprašanji plebiscita, ki naj bi odločil o nadaljnji usodi Alžirije. Vendar doslej splah še ni znano, kako si De Gaulle zamišlja obliko in izvedbo tega glasovanja. Pred dnevi so v Parizu objavili, da namerava De Gaulle 8. decembra odpotovati v Alžirijo, kjer se v zadnjem času zelo pogosto vrstijo obiski francoskih ministrov.

London. — Nobelov nagrajenec za mir, predsednik britanskega Sveta za ekspanzijo lord Boyd-Orr, se je spet zavzel za povečanje angleške trgovine z LR Kitajsko, Sovjetsko zvezo in drugimi državami socialističnega tabora. Izrazil je hudo zaskrbljenost zaradi trgovinske bilance Anglije, ki je danes v mnogo slabšem položaju kot leta 1955 oziroma v letu pred recesijo.

GOSPODARSKI DROBIŽ**Jugoslovansko-britanska trgovina**

Med državami, ki so svojo trgovinsko izmenjavo z Jugoslavijo posebno močno razvile, zavzema Velika Britanija eno prvih mest. V primerjavi z lanskim letom se je vrednost blagovne izmenjave med Jugoslavijo in Veliko Britanijo v prvih 10 mesecih povečala od 14,8 na 20,4 milijarde dinarjev, to je skoraj za 38 odstotkov.

Pakistanski petletni načrt

Iz podrobnosti, ki jih je pakistanska vlada objavila o svojem novem petletnem načrtu za obdobje 1960-1965, je razvidno, da je predvideno povečanje narodnega dohodka za 20 odstotkov; ob upoštevanju porasta prebivalstva za kakih 9 % pa bi povečanje narodnega dohodka znašalo okoli 10 %. Velika in srednja industrija bi morali povečati proizvodnjo za 60 %, mala industrija in gradbena dejavnost pa za 25 %. Hkrati je predvideno povečanje kmetijske proizvodnje za 14 %.

OB STOLETNICI ROJSTVA

Franceta Grafenauerja

Danes mineva 100 let, odkar se je pri Polcu v Mostah pri Brdu na Zilji orglarju in kajzarju Francetu Grafenauerju in njegovi ženi Alojziji, rojeni Pušnik rodil kot „najmlajši član triglave rodovine“ sin France, poznejši poslanec in ljudski tribun koroških Slovencev. V kratkem pa bo minilo 25 let, odkar je na svojem domu za večno zatisnil svoje trudne oči in zaključil vzponov in uspehov, preizkušen in bridkih razočaranj polno življenjsko pot.

Z 28. leti — leta 1888 je France Grafenauer postal odbornik brške občine. Leta 1897 so ga slovenski in nemški volivci Ziljske in Kanalske doline izvolili za svojega poslanca v koroškem deželni zboru, deset let navrh, leta 1907, pa je kot poslanec koroških Slovencev prvič stopil v dunajski državni zbor in na tem mestu ostal do 26. maja 1916, ko so ga njegovi nasprotniki obdolžili zarote in veleizdaje, zaradi česar ga je vojaško sodišče v Šmohorju obsodilo na 5 let težke ječe.

V tridesetih letih svojega političnega delovanja kot zastopnik svojih volivcev v občinskem odboru in v deželni zboru ter kot poslanec koroških Slovencev v državnem zboru je bil France Grafenauer več kot običajni poslanec, bil je v pravem pomenu besede ljudski tribun. Nastopil je na več sto zborovanjih, kjer ga je ljudstvo od Zilje do Pliberka spoznalo kot odličnega govornika in zastopnika svojih teženj. V parlamentarnem življenju pa je bil poznan kot revolucionar tiste dobe, ki je krivico imenoval krivico in ki v borbi za pravico nikoli ni klonil in tudi nikoli ne popustil. Vse svoje življenje je služil svojemu ljudstvu, ga učil in se od njega učil ter ga vodil v borbi za kulturo, gospodarsko in socialno enakopravnost. Ljudstvu njegovo šolo, narodu njegovo pravo! — je bilo življenjsko geslo Franceta Grafenauerja. Temu geslu je ostal zvest vse svoje življenje in tako postal svetel lik koroških Slovencev in delovnih ljudi sploh.

Zagrebško gledališče v Trstu

Z velikim uspehom je zadnja sobota gostovalo v Trstu Zagrebško dramsko gledališče, katerega ansambel je pod vodstvom režiserja Božidara Violiča mojstrsko uprizoril Gogoljevo komedijo „Ženitev“. Občinstvo, ki je dvorano v Avditoriju dobro napolnilo, je zagrebške goste že med dejanji bogato nagradilo z aplavzom, ki se je ob koncu predstave razvil v prepričljiv izraz navdušenja in hvaležnosti.

Imenovano delo ruskega mojstra Gogolja je tržaško gledališče sicer že samo uprizorilo in želo splošno priznanje, toda o nastopu Zagrebčanov vlada splošno mnenje, da si boljšega podajanja posameznih likov sploh ni mogoče predstavljati in da bi s tako kvaliteto lahko nastopili na vsakem odru.

Kanalska dolina — slovenska dežela pod plaščem načrtnega potujčevanja

V zadnji številki našega lista smo zaključili razpravo prof. Riharda Orla o Kanalski dolini. »Primorski dnevnik«, glasilo Slovencev v Italiji, je pred nekaj dnevi objavil članek Draga Godine o Kanalski dolini, ki ga ponatiskujemo, ker bo zanimal tudi naše bralce, saj prikazuje današnji položaj Slovencev v Kanalski dolini.

Prav nič me ne veseli pisati o Kanalski dolini; v jezikovnem, torej moralnem pogledu je še bolj žalostno kot v Beneški Sloveniji. V Kanalski dolini govorijo sicer bolj pravilno slovensko kot na primer na Tržaškem, vendar se beneški Slovenci bolj krčevito držijo svojih narečij kot kanalski Slovenci svojega pravičnega književnega jezika. Vprašal sem starega kmeta v Zabnicah (Camporosso), ako so bile v Kanalski dolini pod Avstrijo slovenske šole? Seveda so bile, mi je odgovoril in zelo dobre slovenske šole. Kakor vemo, niso bile na Koroškem sicer čisto slovenske, ampak tako imenovane utrakvistične nemško-slovenske šole. In zakaj ne bi bile slovenske šole? Saj je bila ta dolina del južne Koroške, ki je bila čisto slovenska. Ko pa je prišla ta dolina po prvi svetovni vojni pod Italijo, so kmalu potem fašisti, kakor vse druge slovenske šole v Italiji, zadušili tudi utrakvistične slovenskonemške ljudske šole v Kanalski dolini. Po drugi svetovni vojni na Goriškem in Tržaškem zopet odprte, v Kanalski dolini pa so še danes zaprte. Zakaj? Za Beneško Slovenijo ima italijanska vlada vsaj piškav izgovor, da niso bile tam še nikoli slovenske šole, za Kanalsko dolino pa nima niti tega piškavega izgovora. Mi seveda kakor pametni ljudje, nimamo ničesar proti temu, da se v Kanalski dolini, ki spada sedaj pod Italijo,

France Grafenauer je že v rani mladosti posegel v politična dogajanja v domačem kraju. Ko še ni bil star 25 let, je že pričel dopisovati v takrat edini slovenski časopis „Mir“ na Koroškem, pozneje pa tudi v časopis „Parlamentär“, ki so ga v nemškem jeziku na Dunaju izdajali Čehi. V svojih dopisih je obravnaval domače probleme in probleme prebivalstva drugih krajev, ki jih je spoznal, ko je kot orglar potoval s svojim očetom po slovenskih in nemških krajih dežele. Kakor njegov oče se je tudi France Grafenauer zavzemal za večjo samostojnost narodov avstrijsko-ogrske monarhije. Zaradi širjenja te ideje sta bila z očetom leta 1888 obdolžena kršitve habsburške časti in žaljenja cesarja. Oba sta okusila zapore celovškega deželnega sodišča, kjer je France bil tri mesece v preiskovalnem zaporu, oče pa obsojen na 6 mesecev težke ječe.

Po povratku iz zapora je bil France Grafenauer še isto leto — čeprav mladoleten — izvoljen v odbor brške občine. Po tej svoji izvolitvi je razširil svoje delovanje na celo področje Ziljske doline. Po vaseh je razpravljajal o gospodarskih in socialnih vprašanjih in o zapostavljanju delovnih ljudi sploh. S tem je pridobil velik ugled in mesto deželnega, pozneje pa tudi državnega poslanca. V tem svojstvu je svoja prizadevanja osredotočil zlasti na borbo za splošno tajno in direktno volilno pravico, neustrašno pa se je zavzemal za narodno, kulturno, gospodarsko in socialno enakopravnost v deželi ter za dvojezičnost v državni upravi. Njegovi govori so bili vsebinsko in jezikovno prava mojstrovina, prepleteni z njemu svojstveno duhovitostjo. Zato je bil deležen naraščajočega spoštovanja, med nepomirljivimi nemško-nacionalističnimi nestrpnosti pa vedno ostrejšega napadanja in preganjanja.

Od kod je ta preprosti ziljski kajzar in orglar, ki je komaj obiskoval ljudsko šolo,



črpal znanje in sposobnosti na svoji trdi in odgovorni življenjski poti.

V spominih, ki jih je napisal pod naslovom „Moja leta“, beremo, da sta mu bila prva in najboljša učitelja njegov oče in slovenska knjiga. Njegovi „profesorji“ slovensčine so bili list „Mir“ in „Drobničev besednjak“, pozneje pa spisi Jurčiča, Stritarja in Matije Majarja-Ziljskega. „Univerza“ njegovega v meri tudi političnega znanja pa so bile knjige Slovenske Matice. „Najbolj trudapolne razrede življenjske šole“ pa imenuje svojo poslansko dobo. Leta je bila — kakor pravi — v marsičem podobna Jobovi legendi.

V srečevanju z ljudmi od preprostih vaščanov in sorojakov preko poslancev in uradnikov vse gor do ministrov, pri katerih je za tisoče svojih volivcev in rojakov interveniral, je brusil svoj razum in koval svoj uma svetli meč. France Grafenauer je bil to, kar je sam o sebi napisal, ko je dejal:

Živ bič sem bil krivice,
bil gorski sem potok,
branitelj lrd pravice,
kot Daniel prerok.

Objava
slovenske gimnazije

V torek, dne 13. decembra 1960, je na Državni realni gimnaziji in gimnaziji za Slovence v šolskih prostorih „Dan staršev“.

Od 13. do 16. ure imajo vsi starši možnost, da se informirajo o študijskih uspehih svojih otrok.

Ob 16.15 uri je na gimnaziji občni zbor „Združenja staršev“.

Ravnateljstvo

Državne realne gimnazije
in gimnazije za Slovence
v Celovcu

Volitve koroškega učiteljstva

Pri sobotnih volitvah v stanovsko zastopstvo koroškega učiteljstva je ponovno dobila največ glasov zveza socialističnih učiteljev, za katero je bilo oddanih 48,6 glasov. OVP-jevsko združenje učiteljev je dobilo 41 odstotkov, FPÖ-jevsko učiteljska organizacija pa 10,4 %. Pri zadnjih volitvah FPÖ še ni samostojno kandidirala, zato je razumljivo, da sta na račun njenih sodanjih glasov obe ostali skupini utrpeli izgube, vendar FPÖ ni uspelo, da bi si priborila mandat v stanovskem zastopstvu koroškega učiteljstva.

KULTURNE DROBTINE

Med zadnjo vojno je bilo v Nemčiji od 114 gledališč 56 popolnoma porušenih, 16 gledališč je bilo delno porušeno, 13 pa močno poškodovanih. V zadnjih 15 letih so v Zahodni Nemčiji zgradili 43 novih gledališč, 37 so jih obnovili, 10 pa dogradili in razširili. 20 nadaljnjih gledališč je gradnja odnosno je njih izgradnja dokončano sklenjena.

„Shakespeareovo spominsko gledališče“, ki je doslej igralo le v rojstnem kraju velikega angleškega umetnika, in sicer samo v poletnih mesecih, se je odločilo, da se za letošnje zimsko sezono preseli v London. Nastopalo bo v enem izmed londonskih gledališč in bo uprizorjalo tudi moderne komade.

Francosko potovalno gledališče je v zadnji sezoni zabeležilo lepe uspehe. Ansambel je igral v 64 francoskih in 10 žvicaških mestih. Za novo sezono pripravljajo gledališče uprizoritve del Shakespeara, Victorja Hugola, Jacquesa Auduberta in Friedricha Dürrenmatta.

V bližini Lizbone so odkrili razvaline velikega rimskega koloseja. Zgradba je 250 metrov dolga in 50 metrov široka ter leži sredi že znanih razvalin rimskega mesta Merobriga. Portugalski arheologi so menja, da je odkritje koloseja zelo velikega pomena za raziskovanje zgodovine Portugalske.

Senat zahodnega Berlina je sklenil izgradnjo novega koncertnega doma za berlinske filharmonike. V novi zgradbi, katere gradbeni stroški bodo predvidoma znašali 13,5 milijona mark, bo prostora za 2200 sedežev.

lijanski ali pa italijansko-nemški, slovenski ne! Menda je vsa Kanalska dolina, kakor trg pred tržaškim magistratom, proglašena za »sacro suolo« — sveta tla — ki se ne smejo oskruniti s slovensko govornico. Kaj pa cerkev sv. Petra v Rimu, glavnem mestu Italije, ali tam ni »sacro suolo«? Dne 13. t. m. je bila namreč v omenjeni cerkvi velika slovesnost, pri kateri je poljski škof Bucko, ob navzočnosti samega papeža in ob asistenci drugih sedmih škofov, med temi dveh Rusov in beograjskega nadškofa Ujčića, maševal na glas v staroslovenskem jeziku. Po končani maši pa je imel Ujčić pozdravni govor na papeža, pomislite, v rimski cerkvi sv. Petra v — hrvatskem jeziku. To so dejstva, komentar prepuščam čitateljem in predvsem Slovincem v Kanalski dolini.

Italijanski napis torej, italijanski »uradni jezik« v trgovinah in javnih lokalih in sploh v javnosti. In vse to v čisto slovenski pokrajini. Kako naj si to razlagamo? Odgovor na to vprašanje je mnogo bolj enostaven, kot kaže na prvi pogled. Vzemimo za primer Pontebo na nekdanji italijansko-avstrijski meji, v začetku Kanalske doline. Dokler je bila tukaj meja, se je sicer del te vasi, na levem bregu rečice, ki je spadal pod Avstrijo, imenoval Pontafel. Imeli smo torej dve vasi: italijansko Pontebo in avstrijski Pontafel, medtem ko je imela nekdanja skupna vas slovensko ime Pontabelj, katero so poitalijančili v Pontebo in ponemčili v Pontafel. Pa ne le ime, tudi prebivalce so poitalijančili oziroma ponemčili. Ko so zgradili železnico Videm-Celovec, sta postali Pontafel in Pontebo važni končni postaji obeh železniških prog, italijanske in avstrijske. Posledica tega

je bil seveda naval italijanskih oziroma nemških železniških in drugih uslužbencev v Pontebo in Pontafel, ko so se, kakor »gospoda«, nasproti domačim slovenskim kmetom vedli ponosno in objestno. Ti »gospodje« pa so večinoma iz kmečkih družin, ki jih pošiljajo po svetu s trebuchom za kruhom, da se kmetije preveč ne razdrobijo. Pontabeljski kmetje pa tega niso mogli vedeti in so mislili, da so večinoma gosposko oblečeni reveži res prava gospoda, ter da je njihov jezik gosposki jezik, katerega se morajo naučiti, ako hočejo postati tudi oni sami gospoda. In tako so se ponemčili oziroma poitalijančili. Nekateri slovenski priimki na pontabeljskem pokopališču pričajo, da je bila ta vas nekdanji slovenski Pontabelj. Kar velja za Pontabelj, velja tudi za Naborjet (Malborghetto) in Trbiž, in če bo šlo to tako naprej, tudi za vso Kanalsko dolino. Ta proces je prosluli kolonializem, ki ne velja samo za Kanalsko dolino, temveč za ves svet, saj ima celo ogromna Indija še vedno angleški uradni jezik.

Iz vsega zgoraj navedenega je jasno razvidno, da je zadeva nekdanjega ponemčevanja in sedanjega poitalijančevanja Kanalske doline v bistvu gospodarsko vprašanje. Že omenjene gospodične v hlačah so si oblekle hlače in govorijo italijanski, ker so prepričane, da so se na ta način dvignile iz kmečkovega v gosposki stan. Jezik kakor tak ne igra v tej zadevi nobene vloge, saj se tudi italijanske »gospodične« pridno učijo angleščine, čeprav angleški jezik daleč zaostaja za italijanskim po blagostasju in popolnosti; učijo se ga samo zato, ker upajo, da jim bo znanje angleščine zagotovilo boljšo bodočnost, prav tako kakor naše »gospodične« v Kanalski dolini.

GLINJE

Preteklo nedeljo sta Anton Čelišnik, kmet pri p. d. Avcu v Loki in nevesta iz Kajž pri Glinjah obhajala svoje poročno slavje. Praznovanja so se udeležili sorodniki ter mnogi drugi znanci in prijatelji mladih novoporočencev. Veseli dogodek so proslavili v lepem domačem vzdušju, bila je svatovščina, ki bo ostala dolgo vsem v prijetnem spominu.

Novo družinsko celico sta ustanovila mlada človeka, ki sta izšla iz značajnih, trdnih in zavednih slovenskih družin. Ženin Anton je bil vedno vnet prosvetaš pri borovelskem prosvetnem društvu in izvrsten pevec v društvenem zboru.

Ko mladima novoporočencema k njuni zakonski zvezi srčno čestitamo, združujemo s tem tudi željo, da bo duh zvestobe do izročil staršev vladal tudi ob tem novem domačem ognjišču ter da bosta plemenite vzore posredovala tudi v srca naraščaja.

KORTE

Huda prometna nesreča se je pripetila minulo nedeljo na cesti med Kortami in Obirsko. Z unimogom, ki ga je vodil gozdni delavec Marijan Januš, sta se peljali tudi Smrtnikova mati Uršula in njena hčerka Katica. V soteski je privozil nasproti mopedist Janez Pavlič iz Obirske. Unimog je izpodneslo čez strmo brežino kakih 20 metrov globoko v korški potok. Nesreča ob taki nezgodi bi bila lahko hujša, tako pa sta bila vozač in Smrtnikova mama lažje poškodovana, hude poškodbe pa je odnesla Smrtnikova hčerka Katica, ki so jo prepeljali v bolnišnico v Celovec. Znatno poškodovano je bilo tudi vozilo. Katici želimo, da bi kmalu ozdravela in se spet zdrava vrnila na dom.

Vestnik razveseljuje naše ljudi
v tujini

Tako-le piše naš naročnik J. K. iz Seen v Švici:

Dragi tovariši! Da si mi „zrihtav“ naš list Slovenski vestnik semkaj v Švico, me zelo veseli. Prav prisrčno se Ti zahvaljujem. Tako z veseljem in natačno ga doma nisem prebral, kakor tukaj v tuji deželi. Ko bi Vestnika ne prejemal, bi sploh ne vedel, kaj se doma v domovini dogaja. Od doma mi pišejo bolj malo, Vestnik pa dobim vsak teden v ponedeljek ter ga vedno težko pričakujem. Vsakokrat mi je kot pozdrav iz domovine ali kakor obisk dobrega in odkritega tovariša. Naznanim ti tudi, da pridem v kakih treh tednih spet za nekaj časa domov ter bom ob tej priložnosti tudi poravnal naročnino, če sem še v zaostanku ter tudi za naprej. Pozdrave vsem v uredništvu!

Celovski komorni orkester

priredi v ponedeljek, dne 5. decembra, ob 20.00 uri 2. koncert v abonmaju v veliki dvorani Doma glasbe.

Na sporedu so Mozartov adagio in skladba za godalni orkester; Brittenova serenada za tenor, rog in godala op. 31 in Honeggerjeva simfonija šte. 2.

Dirigiral bo Ernst Märzendorfer iz Mestne opere v Berlinu, kot solista pa nastopita Kurt Equiluz (Dunajska mestna opera) — tenor in Ernst Mühlbacher (Dunajski simfoniki) — rog.

Koncert bo istega dne ob 10.30 uri kot prirediteljev „Gledališča mladine“ tudi za srednješolce v Celovcu.

Veliko delo Rdečega križa

Pred nedavnim je bil občni zbor koroškega Rdečega križa. Iz poročila je posneli ogromno delo, ki ga je ustanova izvedla v preteklem letu. Z rešilnimi avtomobili so lani prevozili nič manj kot 892.484 kilometrov pri transportih bolnikov. Pri 25.305 voznih je bilo 18.214 voženj podnevi, 6932 voženj ponoči, 159-krat pa so bili alarmirani po nepotrebnem. Prepeljali so 25.106 oseb, med temi 15.911 obolelih, 6666 ponosrečenih, 1051 obolelih za nalezljivimi boleznimi, 2159 oseb pa so prepeljali spet na domove. Z napeljavo oddajnikov ter delno z opremo sanitetnih vozil z brezžično radiofonijo je omogočeno, da vozila

Juriju Gözelltu v spomin

Velikovec. — Pred dvema letoma je naš sotrudnik obiskal v Velikovcu staro korenino Jurija Gözellta v njegovem skromnem stanovanju, da mu je čestital k 80-letnici njegovega življenja. V sobi so bili skladi papirjev in knjig, kar je dokazovalo, da je Jurij delal zelo mnogo umstveno. Bil je čil in duševno boder. Naravnost užitek je bilo poslušati, ko je pripovedoval iz svojih bogatih življenjskih izkušenj.

Takrat je minilo osemdeset let, ko se je Jurij rodil kot sin kmečke delavke in kmečkega delavca, sin staršev, ki so jih takrat imenovali dekla in hlapec. Starše je zgodaj izgubil, mati mu je umrla, ko še ni bil niti eno leto star, oče pa le kake tri leta pozneje. Siroto Jurija so vzeli k sebi v Hudem kraju nad Vovbrami, v šolo pa je hodil na Djekšah po dve uri na dan, pozneje pa je služil na kmetih.

Jurij je bil zelo brihten in bistre glave. V rani mladosti je spoznal, kje naj črpa svoje znanje, za čemer je vedno stremel. Dejal je, da so mu bile knjige najboljši prijatelj na življenjski poti, bral jih je s pridom ter si iz te neizčrpne zakladnice osvajal široko znanje. Izredno sposobni izvedenec v lesni trgovini in lesnopredelovalni industriji, stari Valentin Leitgeb v Sinči vasi, je kaj kmalu spoznal Jurijeve sposobnosti, tipičnega slovenskega samorastnika, ter ga zaposlil v svojem obratu in sicer ne kot navadnega delavca. Jurij je meril les in izračunaval obseg hlodov, nakupoval les in ga prodajal, razen tega pa nadzoroval gozdne delavce, izračunaval njihove plače ter jih jim v sobotah izplačeval.

Bistra glava, kakor je bil, se je naučil več jezikov. Razen svoje materinščine, slovenskega jezika, ki mu je ostal zvest vse dolgo življenje, je govoril nemščino brezhibno, precej dobro pa tudi italijansko, če-

ŠT. JANŽ V ROŽU

Po posredovanju Slovenskega prosvetnega društva „Svoboda“ v Št. Janžu v R. sta nam preteklo nedeljo Hanzl Weiss in Mirko Kunčič privedla nadvse zanimiv, poučen in lep večer. Svoje potovanje po Bolgariji in Grčiji sta zajela v čudovito lepe barvne slike. Potopisni posnetki z Balkana so pestri in polni romantike nam osebno skoraj neznanih čuda pokrajinskih lepote, slikovitega življenja in običajev tamkajšnjih narodov, posnetkov zgodovinskih zgradb, poljskih kultur, plantaž in lepote gorških pokrajin.

Dvorana pri Tišlerju je bila natlačena domačinov iz bližnje in daljnje okolice, ki so prišli, da vsaj v sliki prepotujejo kraje,

Šola za bolniške sestre

V Celovcu so pred nedavnim odprli prvi letnik državno priznane šole za bolniške strežnice. Dežela je poskrbela za učne prostore ter tudi pridobila lepo število mladih deklet, ki imajo voljo usposobiti se za diplomirane bolniške sestre. V internatu bo sprejemalo 59 gojenk teoretično znanje, pouk, ki bo trajal do konca marca prihodnjega leta, pozneje pa jih bodo s teoretičnim

ki so medpotoma, nemudoma usmerijo na kraje nesreč oziroma k bolnikom.

Koroški Rdeči križ razpolaga razen funkcionarjev s 360 pomočnicami in 185 pomočniki ter z 39 zaposlenimi pogodbenimi nameščenci, z 8 delno zaposlenimi in 15 zaposlenimi s povrnitvijo stvarne škode. Rdeči križ obsega 7 okrajnih uradov, 162 krajevnih in 156 neugodnih ter 162 neugodno prijavnih postaj. Mladinski Rdeči križ šteje kot člane 72.000 učencev in 2000 učiteljev.

V preteklem letu je bolniškimi zavodom na Koroškem 5691 prostovoljnih darovalcev krvi darovalo 5482 krvnih konzerv.

ško in srbo-hrvatsko. Dejal je: čim več jezikov znaš, tem več veljaš!

Podjetnik Leitgeb je nerad izpustil iz službe prvovrstnega sodelavca. Jurij pa se je hotel osamosvojiti. V svoji nadaljnji dejavnosti je bil zastopnik več zavarovalnic, najprej Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani, neko drugo pa je zastopal do zadnjega dneva svojega življenja. Poleg tega si je pridobil obrtno pravico za trgovino s kmetijskimi stroji. Dobavitelji in nabavitelji so bili z njegovim posredovanjem zadovoljni, ker je bil vseskozi zgleden poštenjak in številna zahvalna pisma od vseh strani govorijo o njegovi neoporočeni trgovinski prizadevnosti. S svojim znanjem in širokim obzorjem je veliko koristil neštetim ljudem, ki so iskali pri njem nasvete in pomoč, kar vse je storil nesebično iz človekoljublja po svojem globokem socialnem prepričanju.

Vse življenje je bil zaveden Slovenec in vedno v vrstah fistih, ki so se prizadevali za naše naravne življenjske pravice na naših domačih koroških tleh. Zaradi tega mu tudi nacistični nasilniki niso prizanesli. Tudi tega poštenjaka so izselili in zavlekli v izseljeniško taborišče Rettenbach. Med tem, ko je Jurij trpel in upal v pregnanstvu, so mu doma izropali vse imetje. Ko se je po prestanem ponižanju in trpljenju vrnil, je bil ob vse. Z odločno voljo je spet znova začel in delal do zadnjega dne.

Pred nekaj dnevi je Jurij Gözellt končal tek svojega delu posvečenega življenja. Nad vse rad je tudi do zadnjega prebiral Slovenski vestnik in vsak teden komaj čakal, da mu ga je poštar prinesel. Na lastno željo so spoštovanega pokojnika pokopali na pokopališču na sončnih Djekšah. Jurij Gözellt, trdna korenina iz naših vrst, naj v miru počiva v ljubljani domači zemlji, mi pa ga bomo ohranili v lepem in častnem spominu.

ki sta jih imenovana potnika osebno vide-la, doživela in kar je bila dobra ideja, ohranila tudi v sliki, da sta nam lahko predložila kraje v skioptično-potopisnem predavanju. Na podlagi slik in dobre razlage sta nas povedla v tuje kraje in smo imeli vtis, kakor, da bi bili sami na pofovanju. Lepi prikazi so marsikoga izmed navzočih zamikali, da bi se učasil in tudi napravil potovanje v balkanske pokrajine.

Večer je bil zanimiv in poučen. Vsi udeleženci so iz srca hvaležni Hanziju in Mirku za lepi užitek ter priporočajo tudi drugim društvom, da ju povabijo s to lepo kolekcijo slik, ker prepričani smo, da bi povsod zanimivo skioptično predavanje sprejeli z velikim zadoščenjem.

in praktičnim znanjem seznanjali v deželni bolnišnici.

Ob začetku pouka je namestnik deželnega glavarja Krassnig izrekel v imenu koroške dežele in socialnega referata pri deželni vladi gojenkam prisrčno dobrodošlico ter opozoril na lepi pomen plemenitega poklica bolniške strežnice. Poklic bolniške sestre zahteva brez dvoma veliko človekoljubnega idealizma. Namestnik deželnega glavarja je izrazil upanje, da bodo vse učenke dosegle svoj cilj in po treh učnih letih z uspehom izdelale diplomske izpite. Izrazil je tudi željo, da bi pripravnice za bolniške sestre po končanih izpitih zares delovale v koroških bolnišnicah ter s tem izpopolnile vrzel perečega pomanjkanja bolniških strežnic in na ta način tudi upravičevale nemale stroške dežele, ki so potrebni za vzdrževanje šole.

Direktor deželne bolnišnice, hkrati ravnatelj bolniško-strežniške šole, višji sanitarni svetnik dr. Olexinski se je v imenu učenk in vodstva šole zahvalil socialnemu referentu za vso prizadevnost na tem področju ter zagotovil, da se bodo vsi skupaj marljivo prizadevali izpolniti tudi vsa tožadnavna pričakovanja.

ZGORNJA VESCA

Vest, ki jo tokrat prinašamo, je žalostna, kakor smo žalostni tudi v naši vasi, ko nas je pred nedavnim za vedno zapustil naš priljubljeni sosed p. d. Toman. Šele 60 let je bil star, ko mu je smrt pretrgala nit življenja. Zrahlan na zdravju je prišel že iz prve svetovne vojne, vedno ga je mučil hud kašelj. S krepko voljo in rednim življenjem se mu je zdravstveno stanje nekolikoboljšalo, letos pomladi pa ga je spet napadlo. Vsa skrb in prizadevanje dobre žene in otrok ni več pomagalo, moral je zapustiti ljubljene svojce, ženo, štiri hčerke in sedemnajstletnega sina.

Družinsko življenje dragega pokojnika je bilo vzorno. Zgledno je bilo, ko smo lahko opazovali, kako so se vsi svojci ob dela prostem času radi zadrževali okrog njega. Pokojni je bil tudi nad vse dober in ustrežljiv sosed, zato so ga odkritosrčno zares vsi radi imeli.

Dragi sosed Toman naj v miru počiva v domači zemlji, žalujoči družini pa izrekamo naše srčno sožalje!

RAZNE VESTI

Pri Sinči vasi bodo zgradili nov most čez Jezerski potok ob km 6,8 železnokapelske državne ceste. Pristojni referent koroške deželne vlade je izročil gradbena dela domači gradbeni tvrdki. Proračun gradbenih stroškov znaša 275.000 šilingov.

Celovski šahovski igralec Karl Robatsch je bil pred nedavnim imenovan za mednarodnega šahovskega velemajstra. Iz tega povoda ga je sprejel celovski župan Ausserwinkler ter mu čestital k odličnemu uspehu. Robatsch je prvi Korošec, ki je dosegel tako visoko zmogljivost na področju šahovskih iger. V priznanje mu je podaril knjigo o Celovcu.

GRABLJE PRI PLIBERKU

Prejšnjo soboto je bil na libuškem pokopališču pogreb skromnega, preprostega in poštenega moža Avgusta Wieserja. Nekaj desetletij je živel v bajti na Grabljah, kjer se je udomačil in so ga ljudje radi imeli. Dokler so mu moči dopuščale, je rad delal in kmetov v soseski pomagal pri košnji, žetvi in drugih kmečkih opravilih. Vesel je bil, če so ga ljudje pohvalili, da je bil priden, kajti razen svojih rok ni imel materialnih dobrin ter je živel življenje človeka, kakor ga Cankar v svoji globoki socialni povesti „Na klanecu“ tako živo in nazorno opisuje. Lep značaj pa je bil, nacistični režim je v svoji preprosti razsodnosti ostro obsojal ter se veselil uspehov narodnoosvobodilnih borcev. Ob vsakih volitvah je tudi pravilno odločil ter oddal svoj glas, ki je bil enakovreden z največjim kapitalistom, stranki, o kateri je vedel, da se poteguje tudi za življenjske pravice človeka siromaka.

Zdravje se mu je zrahljalo in čedalje bolj je pešal. Zadnje tedne je bil navezan na bolniško postelj. Sam je bil v bajti, odkar mu je leta 1950 umrla žena, toda zapuščen ni bil. Z zgledno skrbjo so ga dobri ljudje obiskovali, mu stregli ter lajšali zadnje tedne življenja, kar je lepo spričevalo za so-ljudi, ki so s tem pokazali lepo in plemenito srčno kulturo. Pogreba se je udeležilo častno število ljudi iz soseske, posebno pa mnogo mladine. Pogrebnih svečanosti se je udeležil tudi libuški župan Kristan in na ta način pokazal, da so mu v občini vsi enakovredni ne glede na premoženjske razlike. Domači župnik je v posmrtnem nagovoru ob odprtem grobu lepo očrtal lepi značaj pokojnika, ki je kljub skromnim življenjskim pogojem bil vse življenje dober in značajan mož.

Pogrebci so zagnili s črno zemljo telesne ostanke našega domačina, vsi pa so mu v srcih zaželeli večni mir in pokoj.

KOLEDAR

Petek, 2. december: Bibijana
Sobota, 3. december: Frančišek
Nedelja, 4. december: Barbara
Ponedeljek, 5. december: Saba
Torek, 6. december: Nikolaž
Sreda, 7. december: Ambrozij
Četrtek, 8. december: Br. s. D. M.



TONE SELISKAR:

Razbojnik Srakoper

ŠPORTNI SLOVENSKI *vesnik*

HOKEJ NA LEDU V CELOVCU...

To povest tako prodam, kakor sem jo slišal in zato naj ne bo zamere ne v Bočni ne v Gornjem gradu, kjer se je vse to zgodilo v starih časih. A zakaj v starih časih pa ne danes? Ker je taka povest bolj imenitna in pa zato, ker so vsi tisti ljudje, o katerih govori povest, že v zemlji in me ne morejo prijeti za jezik, če bom kako besedo narobe postavil.

Bilo je torej v starih časih in okoli Bočne se je klatil razbojnik Srakoper, ki je samotnim popotnikom denar jemal, jih slačil in seznaval, odganjal kmetom živino, slanino in gnjati izpod dimnikov snemal, eh, razbojnik pač, ki je živel na tuj račun. Tako pa se živeti ne sme!

Ljudje iz Bočne so prisegli, da bodo razbojnika ujeli. Toda razbojnik se ne da tako ujeti kakor zajec, da mu sol natrosiš na rep, ne, tako ne, Srakoper je imel nož za škornjem, dve pištolici za pasom, takemu človeku pa ne moreš zlepa do živoga. Bil je močan ko bik na gmajni in nihče ni bil tako prismojen, da bi si pustil vrat prerezati, ker človek živi eno samo življenje.

Bočanski župan ni imel slame v glavi. Peklilo ga je, da razsaja Srakoper v njegovi občini in rad bi mu podaril sam od sebe najlepšega volička, da bi se, dihur razbojniški, premaknil v gornjegrajsko občino. Tamkaj je škofov dvorec, tam je bogatija, naj še tiste malo oskubi, magari škofa samega, kaj županu mar škof, kadar gre za premoženje! Sklicali so se, zbrali so se občinski možje, bili so resni in namrščeni, samo očeta Bokala, ki je imel gostilno, ni bilo, ker je šel v Celje po vino. Bokal pa je bil najbolj bister, znal je vse in brez Bokala toliko, kot da seje sploh ni.

»No kaj smo do zdaj sklenili, možje?« je vprašal zaskrbljeno župan, ko so že tri ure sejali.

»Da je treba Srakoperja prijeti in obesiti!« so dejali možje.

»Toda kako, kako?« je zavekal župan.

Tedaj je zunaj pred občinsko hišo nastal hrušč in vik in v sobo sta se privabila Bokal — in Srakoper, pijana ko dva pijana čepa.

»Tu ga imate, možje!« je zakričal Bokal in porinil razbojnika pred župana. »Ampak občina mi mora poravnati stroške. Pol soda sem stočil, da je postal mehak, kajne Srakoperček?«

Srakoper se je smehljaj in je v pijanosti vse može objel, župana je celo na muštace cmoknil, potlej se je zavalil na klop in zasmrčal kot prasce.

Bokal si je glavo v škaf mrzle vode potlačil, da se mu je pijanost skadila, potlej je pa pripovedoval:

»Peljem dva sodčka vinčka po tejle vročini, zapeljem v senco, odbijem čep, pa pšenično slamico v vino ter ga luckam, ker sem bil

žejen kot suha goba. Okobal sedim na sodu, pa srkam rebulo in iz hoste prilomasti Srakoper in zarohni:

»Daj mi piti, Bokal, pa ti ne bom vratu prerezal!«

O, jehtana, kako je bilo to grdo povedano! Jadrno sem skočil v pšenico, odrezal votlo bilko in povabil razbojnika na sod. In tako sediva na sodu in srkava.

»Oh, kako je dober vinček!« je zavzdihnil in takoj sem videl, da postaja mehak.

»Kar privošči si ga, gospod Srakoper, le kar po njem, saj bo občina plačala!« sem gavabil in se mu dobrikal kakor škofovemu kave-

**Barve škrlatne
na nebu večernem
bledijo.
Jablane stare
očložno pred hišo
molčijo.**

Slavko Jug:

Jesenski večer

**Grlica siva
je v mrak čez gorice
zletela.
Na perutnice
še zadnje je žarke
ujela.**

**Naša Marinka
prišla je počasi
pred brajde.
Išče in išče,
a sonca nikjer več
ne najde.**

planu. In je vlekel in vlekel, jaz pa vanj sladko in priliznjeno:

»Srakoper, le daj ga, le privošči si ga, saj se mi smiliš, če pomislim, da boš na vislicah bingljaj, no le daj ga, duša razbojnika!«

»S tako pijlačo magari na vislice!« je mamljal Srakoper in vlekel, da sva morala že po dve slamici spojiti, da sva vino dosegla in čim bolj je pil, bolj je bil mehak in zgovoren, potem sva pričela peti in spet piti pa sem mu dejal:

»No, Srakoper, kaj se boš po hosti potikal, kar z menoj pojdi pred sodbo, obešen boš

tako ali tako in ali ni lepše, da te v naši občini, ko imamo tako dobro vino!«

»Juhuhu!« je zajuckal Srakoper. »To je pametna beseda, Bokal, kar poženi!«

»No, zdaj ga imamo in kar brž sodbo, dokler se ne premisli!«

In so ga po takratnih cesarskih postavkah obsodili na smrt in da bo obešen pri belem dnevu in svarilo vsem potepuhom in rokovnjačem. In so še napisali pismo županstvu v Gornji grad, če bi jim posodili vislice, ker jih v Bočni niso imeli.

Gornjegrajski župan je sklical občinsko sejo, prebral pismo in prošnjo in vprašal občinske možje:

»Ali bi jim posodili vislice? Dobro delo so storili, ker so razbojnika ujeli, treba jim je pomagati! Kaj mislite?«

Občinski možje so mislili in mislili pa prosili za besedo blagajnik in pravi:

»Špoštovani župan in vsi drugi. Lepo je res, da so Bočani razbojnika ujeli, zahvalno pismo jim bomo pisali. Naše vislice pa so že stare, vegave, ne gre da bi jih posojali, očuvati jih moramo zase in za naše otroke. Če so sami ujeli razbojnika, naj si tudi sami vislice omislijo. Vsaka občina naj pred svojim pragom pometa, taka je moja beseda!«

Občinski možje so zasijali ob toliki pameti, pohvalili so ga in so takoj napisali Bočanom, da vislic ne posodijo. Bočani pa spet se in so obračali pismo sem in tja, zmerjali Gornjegrajsčane, da se je kar kadilo. Srakoper pa je zvezan v županovi kleti čakal na obešenje.

»Kaj pa zdaj, možje?« je zaskrbljeno vprašal župan. »Nove vislice stanejo dvajset goldinarjev. Koliko pa je denarja v blagajni, Bokal?«

»Osemnajst goldinarjev, ne ficka več ne manj!«

»Torej ne moremo kupiti novih vislic?«

»Nikakor ne, dva goldinarja manjkata!«

»Kaj pa zdaj, ljudje božji? Odlasati ne moremo več, Srakoper nam požre vsak dan za goldinar kruha, mesa in vina.«

Premišljujejo in premišljujejo dve, tri ure, pa nikakor si ne znajo pomagati. Pa dvigne Bokal roko, ki je bil blagajnik, in reče:

»Špoštovani župan in možje. Ljudstvo nas ni izvolilo, da čuvamo občino. In mi moramo ohraniti zaupanje ljudstva. Čemu bi si delali stroške za novimi vislicami, ki stanejo dvajset goldinarjev, v blagajni jih je pa samo osemnajst. Teh osemnajst goldinarjev dajmo razbojniku — pa naj se sam obesi kjer hoče, občina bo za dva goldinarja na dobičku!«

Župan in občinski možje so poskočili od veselja, pri priči so privedli razbojnika predse, mu izročili osemnajst goldinarjev in mu še naročili:

Korenine

Dobrica Čosić

Siromak Djordje ni kriv, da je postal tak, da je mučil njo in sebe. Saj ni tako zle čudi. Kako jo zdaj vse mogoče vprašuje in se tiho pogovarja, kakor nekoč. Ačim niti za trenutek ne omahuje več, komu bo zapustil premoženje. Ne razmetava več za volitve, ne trati več za politiko. Dela in hrani samo za vnuka, njo varujejo kakor list kapljico rose. Tudi Vukašin ji je napisal pismo, njej osebno, pristrčno jo pozdravlja, zdravja želi nečaku in postal mu je gosposke igrače, naj se igra. Ženske ji ne očitajo več hudobno, da je nerodovitnica, da jo je bog kaznoval, ker je goljufivo merila njihove svinje, žita in žganja. Sin pa, ne sin, temveč sinovi, porajala jih bo kakor zajklja, bodo bogati in močni. Podedovali bodo toliko Katičevu posestvo, in še večje, še več bo zaslužila ona z Djordjem. Dvorišče bosta razširila, napolnila z novimi stavbami, kakor mesto bo. Odprla bosta nove trgovine, skladišča, vzela v zakup celo polje do Morave. Sinovi bodo vedeli, da jim je to zaslužila mati, zaslužila skupaj z Djordjem. Nikoli ji ne bo postalo žal, da se je mučila in delala, ne da bi pazila na praznike, da je priganjala dninarje in hlapce, in da je... Naj za vse grehe poplača njena duša.

Vzravnila se je in se začela slačiti. Tisto, kar je pomislila, da bi, tiste noči, ko jo je Djordje prvič pretepel, in pozneje, ko ji je še nekajkrat prišlo na misel, to je glas zloдея, ki se je te zime naselil v njihovo hišo. Ka-

ko naj bi ona z drugim? Ni človeka, ki bi jo smel zgrabiti za roko, kaj šele kaj drugega... Z nožem bi mu, s sekuro bi ga! Njo naj bi skrunil tuj človek, potem pa bi se hvalil, da je bil pri njej, Simki Djordja Katića. Ta se še ni rodil. Djordje gotovo spi pri tistih mestnih gnusobah. Gospodar je, vse mu je mogoče. A kaj ne hodijo drugi iz Prerovega? Nobena noče z nagci in ušvic. Tudi če je Djordje majhen in zanemarjen, čeprav ji je od božiča sem še dušo zgrizel, njen mož je, njen gospodar. Ko bi bil zdaj tu... spet je odšel zavoljo teh prekletih volitev... ko bi bil zdaj tu, kakor otroka bi ga tapljala po licu, pulila bi mu laske po vratu, ščegetala bi ga... Ne, najprej bi ga okopala. Okopala bi ga...

Sedla je v korito, voda je pekla, toda ni je hotela shladiti, namočila si je prsi, obraz, lase in hrbet, vprašujoč se: kako ji je iznenada prišlo vse to po toliko dneh mučenja, preprirov in skrbi? In kako so vse te njene želje in misli čudne in drugačne od tistih pred nekaj dnevi. Gledala je v močne, niti ne predebele noge, rdečkaste od vroče vode. Čista in čila bo odšla v samostan in prenočila pod svetnikovo kamnitno grobnico.

»O bog, kaj je bilo iznenada z menoj?« je zašepetala, čudeč se in veseleč se.

Medtem ko ji je hrapava gospodinjska roka pozabljeno drsela po gladkih gubah lakotnic in trebuha in prosto padala po blagih pobočjih kolkov in stegen, je začela resnično verjeti, da je tudi to njeno novo občutje do Djordja, drugačno od prejšnjega, znamenje od boga, ki se je usmilil njenih muk in že zdaj kaže na srečo, ki bo prišla po noči, prebiti v samostanu. Razušete, dolge lase, v katere se je vtirala in ovijala para vroče vode, si je vrgla na hrbet, pa se je dolgo in goreče križala, nerazložno šepetaje besede vseh molitev, ki jih je kdaj slišala, in tiste, ki si jih je sama izmišljala. Potem je

legla, iztegnila se je, voda ji je prišla do brade: težko in glasno je dihala, zagledana v vrsto pepelastih mehurčkov, nanizanih na površini vode ob koritu. Vrsta se je redčila, mehurčki so neslišno umirali v njenem sanjarjenju.

Dolgo je ležala nepremična, uživala v sebi, ponujala brezimmnemu moškemu snope mišic, prsi, trebuh, kotlino stegen, nudila sebe zavestno nedolžno z ostrimi, jasnimi željami, ponujala s krepkimi, velikimi rokami, z mišičastimi in dlakastimi prsti, ponujala se nekomu, ki mu je poznala vsako grčico in vsako gubo na telesu in vse telo, samo v obraz nikakor ni mogla videti temu željenemu znancu, ki jo redkokdaj obiskuje pred spanjem, in sama v postelji je želela, da bi sladko strla moškega, medveda, in trepetala v zmagi te smrti, ki najdalje traja.

Voda se je ohladila. Ona se je naglo zdrznila iz ukradenih daljav, vstala iz korita in se močno zdrgnila z laneno brisačo, puščajoč po telesu rdeče, pramenaste sledove. Stresel jo je hlad, naglo je oblekla čisto srajco. In preden si je začela pripasovati krila, se vzela v roko desno dojko, gledala je v veliki temni vršič z rjavim kolobarjem na kopasti belini in se nasmehnila, drugače kakor po navadi: ni želela Djordjevih in tistih moških prstov po njem. Vršič in njegovo rjavo dno — od pretilvanja, zdelo se ji je od mleka, se je naježilo z drobnimi jagodami, podobnimi semenu divjega prosa. »Polna usta bo imel,« je pomislila, uživaje, kako ji vlažna in mehka otroška usta cukajo dojko in hlastno pijejo mleko. Moč ji je planila v stopala, še bosa in vlažna. Nekaj trenutkov je premirala v nikoli dotlej doživetni onemoglosti.

V prvem somraku, čista in vznemirjena, zamotana v kavni kaftan z dolgimi resami, je odšla z materjo proti samostanu. Ničesar nista govorili, mati je podrsavala po poledeneli gazi in jo samo pogosto opominjala:

»Počasneje, jaz nimam tvojih let.«

Kako gnojimo pri nas in kako drugod

Ze več let je kmetijska pospeševalna služba v rastlinski proizvodnji osredotočena na propagando in priporočanje izdatnejšega gnojenja kmetijskih zemljišč z umetnimi gnojili. V strokovnih knjigah in kmetijskih člankih vedno spet beremo in po radiu in na predavanjih nam ponavljajo, da je gnojenje najboljše in hkrati najcenejši ukrep za boljšo donosnost in večjo rentabilnost kmetijstva. Vedno spet slišimo in beremo, da so umetna gnojila najcenejša krmila. Vedno spet gledamo in vidimo rezultate gnojilnih poizkusov, ki vse to potrjujejo in tudi računsko dokazujejo.

Tudi mi smo v preteklih tednih znova govorili o umetnih gnojilih in o potrebi izdatnejšega gnojenja kmetijskih zemljišč. Če na vse to danes še navežemo pregled, kako je ta propaganda v zadnjih petih letih zalegla, potem smo se za to odločili zaradi tega, da bi vsem, ki do gnojil še nimajo pravega zaupanja ali pa jih navzlic vsemu odklanjajo, predložili, da je res slednji čas, da grede tudi oni z njegovim tokom in da potem rednega in pravnega gnojenja zboljšajo donos svoje kmetije in izplačljivost svojega dela.

Na splošno rečeno, potrebujejo njive in travniki za odgovarjajočo obroditev poleg rednih dvo- do troletnih obrokov hlevskega gnoja letno še 150 do 400 kg dušičnih gnojil, 350 do 600 kg fosfornih in 250 do 400 kg kalijevih gnojil po hektarju površine. Pred petimi leti pa je koroški kmetovalec povprečno po hektarju njiv in travnikov porabil le 20 kg dušičnih, 50 kg fos-

fornih in 23 kg kalijevih ter 94 kg gnojil v mešanici. Skupno je torej porabil le 167 kg gnojil namesto 750 do 1400 kg.

Pred petimi leti je bilo torej gnojenje z umetnimi gnojili pri nas več kot pičlo. Koroško povprečje je daleč zaostajalo za avstrijskim povprečjem, ki je znašalo 371 kg gnojil po hektarju njiv in travnikov, da ga ne primerjamo n. pr. z nizozemskim po-

vprečjem, ki je znašalo 1600 kg gnojil po hektarju. V državnem merilu so 1954/55 v Avstriji porabili dvakrat toliko gnojil, na Nizozemskem pa skoraj desetkrat toliko gnojil kot pri nas na Koroškem.

V teku zadnjih let se je to razmerje nekoliko zboljšalo. Kakor povsod v svetu, smo pričeli tudi mi njive in travnike boljše gnojiti. V državnem povprečju smo v preteklem gospodarskem letu porabili že 523 kg umetnih gnojil po hektarju njiv in travnikov, torej 152 kg ali pičlo tretjino več kot pred 5 leti. Na Koroškem se je sicer poraba umetnih gnojil tudi povečala za okroglo 100 kg po hektarju, vendar je z 274 kg bila še vedno za polovico manjša od avstrijskega povprečja. Če pa koroško porabo gnojil v preteklem gospodarskem letu primerjamo s porabo na Nižjem Avstrijskem, ki znaša 944 kg po hektarju njiv in travnikov in ki se je v zadnjih 5 letih dvignila za tri petine, potem spoznamo, da na Koroškem v porabi umetnih gnojil še vedno zelo šepamo in zaostajamo.

Če po vsem tem pogledamo na ozemlje Koroške, kjer prebivamo in kmetujemo Slavenci, potem vidimo, da smo napravili na tem ozemlju v gnojenju v zadnjih 5 letih nekoliko naglejši korak naprej, kakor so ga napravili kmetje nemškega ozemlja Koroške. Medtem, ko je v koroškem povprečju — kakor je bilo že omenjeno — znašala v preteklem gospodarskem letu poraba gnojil na hektar njiv in travnikov 274 kg, je znašala v velikovškem okraju 320 kg, v celovškem 307 kg in v beljaškem 290 kg, dočim je znašala v šmohorskem okraju le 242 kg.

Kakor te številke dopadejo in kakor kažejo, da kmet naših krajev ubira gospodarsko pravilno pot, tako z njimi ne moremo in nečemo prikriti resnice, da smo v gnojenju napravili šele prvo tretjino poti in da sta pred nami še vedno dve tretjini poti, preden bomo naše njive gnojili tako, kakor bi jih morali povprečno gnojiti. **Še vedno so med nami kmetje, ki gnojila odklanjajo in ki porabijo po hektarju njiv in travnikov letno manj kot 100 kg gnojil. Za nje je ravnokar dani prikaz razmer v gnojenju resen opomin, da napravijo vse, da bodo čimprej dohiteli naše povprečje in da bodo v prihodnjih letih držali z njim korak.**

Geslo, in sicer kruto geslo bodočega razvoja v svetu in pri nas je: Kdor bo gnojil, bo ostal, kdor ne bo gnojil, bo propal!

Podražitev nemških traktorjev in kmetijskih strojev

Nemška industrija traktorjev in kmetijskih strojev je začetkom oktobra podražila svoje izdelke za 3 do 6 %. Pri žitnih kombajnih znaša podražitev do 8 %.

Molznice potrebujejo tudi veliko sušine v krmi

Krava, ki daje dnevno 12 do 15 kg mleka, potrebuje 12 do 17 kg sušine (Trockenmasse) na dan. Krave z višjo molznostjo pa je potrebujejo tudi po 20 in več kilogramov na dan. Iz tega sledi, da v govedoreji ni le potrebno, da skrbimo, da dobijo živali ustrezne količine beljakovin in škrobnih encov, temveč moramo poleg tega gledati, da bo krma tudi dovolj kompaktna, da ne bo prevodena, temveč ustrezno suha.

V zimskem krmiljenju, ki obstoja v glavnem iz sena in silaže, je torej treba skrbeti, da bo krmni obrok vseboval potrebno količino sušine. Tozadevno si zapomnimo, da ima 10 kg sena 8,6 kg sušine, 10 kg silaže pa povprečno 3 kg sušine. Če je silaža zelo mokra, pade delež sušine pri 10 kg silaže na 2 kg. Slama ima enako kakor seno 86 % sušine.

Krmni obrok za kravo, ki daje 10 kg mleka, bi glede na sušino moral znašati 10 kg sena in 20 kg silaže, za kravo s 15 kg mleka pa 12 kg sena in 30 kg silaže.

Mislimo tudi na združevanje v žetvene skupnosti

Med malimi in srednjimi kmeti se vedno bolj uveljavljajo skupnosti za nabavo in vzdrževanje strojev, ki so potrebni pri žetvi. Več sosedov skupaj se odloči za nakup žitnega kombajna (Mähdrescher), s katerim skupno delajo in katerega tudi skupno vzdržujejo. Po zadnjih podatkih obstoja na Koroškem 105 takih skupnosti, ki združujejo 630 kmetov z 2.387,10 ha žitne površine. V deželni povprečju šteje vsaka skupnost 6 kmetov in odpade na kombajn 22,73 ha žitne površine.

Največ žetvenih skupnosti je v šentvidskem in beljaškem okraju. Vsak od obeh okrajev ima 24 takih skupnosti. Velikovski in celovski okraj imata vsak po 16 takih skupnosti. Številčno najmočnejše so te skupnosti v šmohorskem (povprečno 16,2 člana) in velikovškem okraju (9,3 člani), najmanjše pa v celovškem okraju, kjer odpade na skupnost v povprečju le 2,9 članov.

Poleg žetvenih skupnosti so na Koroškem še 4 skupnosti za popolnoma mehanizirano spravilo krompirja. Te skupnosti se nahajajo v beljaškem okraju in štejejo 22 članov z 38,8 ha površine krompirja.

Kaj kmetijstvo lahko pričakuje od državnega proračuna 1961?

Državni proračun ima kakor vsa zadnja leta tudi v letu 1961 predvidene znatne zneske za pomoč kmetijstvu, za pospeševanje kmetijske proizvodnje in za zagotovitev cen nekaterih kmetijskih pridelkov.

Največjo postavko predstavlja državna subvencija na ceno krušnega žita, mleka in krmil. V ta namen proračun predvideva 1 milijardo 766 milijonov šilingov. Od tega zneska je 210 milijonov predvidenih za sanacijo fonda za gospodarstvo z mlekom.

Za državno subvencijo na ceno krušnega žita, mleka in krmil je znesek, ki je namenjen za subvencijo Zavodu kmetijskega socialnega zavarovanja in zavarovanja na starostno rento, največji. Iz državnega proračuna je v ta namen predvidenih 641 milijonov za kmetijsko socialno in 212 milijonov za zavarovanje na starostno rento, skupno torej 853 milijonov šilingov.

Za pomoč kmetijstvu in za pospeševanje kmetijske proizvodnje po takoimenovanem »zelenem načrtu« splošnega zakona o kmetijstvu je predvidenih 200 milijonov šilingov subvencij in 970 milijonov šilingov za agrarna investicijska posojila. Velik del teh sredstev je namenjen za gospodarsko utrditve gorskih kmetij, za gradnjo tovarnih poti in žičnic, za planinska pota, za elektrifikacijo hribovskih področij in za mehanizacijo gorskih kmetij. V ta namen je v proračunu določenih 46 milijonov šilingov subvencij in 125 milijonov agrarnega investicijskega posojila proti 3 % obresti. Za zboljšanje gospodarskih pogojev manjših kmetij potom dokupa zemljišča sta predvidena 2 milijona za subvencije in 66 milijonov za investicijska posojila. Za zboljšanje stanovanjskih in gospodarskih poslopij, hlevov in gnojišč je predvidenih 15 milijonov šilingov subvencij in 315 milijonov investicijskega posojila. Za ostale oblike pospeševanja kmetijske proizvodnje in pomoči kmetijstvu je predvidenih 117 milijonov šilingov subvencij in 460 milijonov investicijskih posojil. V tem znesku je zapadenih med drugim 15 milijonov subvencij in 38 milijonov posojil za stanovanje kmetijskim delavcem ter 18 milijonov subvencij in 18 milijonov posojil za agrarne operacije, zlasti za zložitve kmetijskih zemljišč.

Skupno vzeto predvideva državni proračun za kmetijstvo v letu 1961 neposredno in posredno pomoč v znesku 2 milijard in 819 milijonov šilingov subvencij in zagotovitev agrarnih investicijskih posojil v znesku 970 milijonov šilingov. Sumarično vzeto je ta pomoč zelo izdatna, saj odpade v povprečju na kmetijo 6.550 šil. v obliki subvencij in 2.250 šil. na posojilih.

Kakor so te številke enega leta pomembne, tako bi bilo želeli, da bi bili pomoči, zlasti subvencij za pospeševanje kmetijske proizvodnje, končno deležni kmetijski predeli, kjer so kmetje res v težavnem položaju. To je iz leta v leto bolj potrebno, kajti položaj kmetov, ki sami obdelujejo svojo zemljo, se kljub vsemu slabša iz leta v leto.

V tišini zimskega somračja so posamič in v dvoje rigali samostanski osli. Pot je držala ob rečici, ob njeni v led vkovani, enolični in bistri klepetavosti, od katere se je zdela tišina, nad katero so se nagibali grčavi makleni in vitke bukve, še bolj hinavska in skrivnostna. Bolj nemirna je pospešila korak, da se je še bolj oddaljila od matere, ki je kakor snop teme zasoplo podrsavala za njo.

Ko pa sta prišli do visoke kamnitne ograde, je preplašeno obstala, zagledana v temni obris samostana, ki so ga spretne roke postavile pod nebo, zdaj mračnomdro in izprebodeno z zvezdami. Njej se je zazdelo, da se zvezde svetlikajo prav s križa, pa je z vso močjo stisnila levo dojko, da bi umirila srce, in počakala mater, da gre zdaj ona naprej.

Hribi so se primikali drug k drugemu; nad samostansko kupolo se je nebo zmanjševalo, dokler ni postalo veliko, čudno oko, ki je mirno gledalo vanjo.

Ne da bi poklicali, jima je menih odprl vhodna vrata: po dogovoru z Milunko ju je čakal. Ni slišala, da bi ju bil menih pozdravil z božjim imenom, in zaslutila je zlo, spominjajoč se, da Djordje ni hotel v znamenje kesanja priti k nedeljski službi božji v samostan in pred ljudstvom poljubiti očetu Metodiju roko, kakor je ta zahteval ob drugih svojih pogojih, da bi vzel z njegove hiše preklestvo in nemilost svetnikov. Očitek možu se je izgubil v temi strahu, ko sta stopili v celico očeta Metodija. Človeček z veliko kosmato glavo, ki se je držala ozkega života črne kute z dolgo brado, je stal ob svefi podobi s prižgano lučko. Srečala se je z očmi iz svefe podobe: gledale so jo s takim ravnodušnim sovraštvom, da ni mogla izustiti pripravljene molitvenega pozdrava.

Milunka je pokleknila pred menihom, križaje se in poljubljajoč mu kuto v višini kolen. Oče Metodije je

momljal blagoslov in rahlo mahal z roko čez njeno glavo, gledaje njo, Simko.

„Poljubi, hči, očetu roko... Odpusti ji, oče Metodije, zmedla se je, nesrečnica,“ je rekla Milunka.

Stopila je k njemu in ga poljubila v roka: suho je žvenknil molek, menih pa je pripovedoval s prijetnim, uspavajočim glasom, nikoli ne bo pozabila:

„Vidim, bog je blagoslovil vašo hišo in zlodej je zapustil vaš dom... Gospod in svefi mučenik, čigar domu služimo mi, mala in grešna bitja, sta uslišala naše molitve. Še naprej bom molil h Gospodu zate, otrok, ker posvetna dejanja tvojega tasta Ačima in tvojega moža Djordja doslej niso bila po volji bogu...“

Milunka se je neutrudno križala in pritrjevala, ona pa je stala nepremično, poslušala meniha in čutila, da ji na glavo tišči cela kamnitna stavba velikega samostanskega poslopja.

Breme se je zvalilo z nje, ko jo je oče Metodije po dolgi molitvi nad njeno glavo odpustil in rekel menihu, ki ju je pripeljal k njemu, naj jo pelje v cerkev pri grobnici. Pripomnil je še, naj Milunka prenoči v prenočišču za posvetne ljudi, ker „mora biti grešna molilka sama pred bogom in svetnikom v izpovedovanju svojih grehov in v skrušenih molitvah“.

Menihove besede „grešna molilka“ in „izpovedovanju svojih grehov“ in barva glasu, s katerim jih je izgovoril, so jo takoj vrgle v zmedeno pregledovanje celega svojega življenja. Zunaj ji je hlad malo zbitril razum, in s strahom, kakršnega še ni doživela, je stopila v samostan pod vodstvom meniha, ki je mrmral molitev in mahal z desno roko po svetlikasti temi, dišeči po kadilu, svečah, barvi in starih mašnih oblekah.

„Sestra po grehah, poklekni zraven grobnice in izpovej svetemu mučeniku vse grehe telesa in duše. Ko

to storiš, če je noč, če je človeško življenje dovolj, da človek izpove Gospodu vse svoje grehe, potem ga prosi, naj ti usliši željo. Izjoči se, s solzami umij grešno telo, pa lezi pod grobnico in čakaj, da te obsije njegova luč,“ je v eni sapi izgovoril menih.

Preplašeno se je obračala in gledala svetnike na zidovih, osvetljene z oljenkami in svečami v svečnikih. Potem je menih stopil k njej, prijel jo je za roko in pripeljal h kamnitni rakvi, toliko privzdignjeni od zemlje, kolikor je potrebno, da more človek zlesti podnjo. Povsem brez misli je pokleknila ob kamnu. Slišala je žum meniho-vih opankov, ki so se izgubili za stebri, in topo, komaj slišno kapljanje voska po rdečkasti poltemi. Tedaj je vzdignila glavo in njene široko odprte oči so se srečale z modrikastim očesom neba, prislonjenim na ozko okno, nad korom. Od tam se bo pokazala svetloba, je pomislila, naslonila čelo na kamen in se napolnila po življenju za grehi.

Odkar sem se rodila, in odkar vem zase, vse bonpovedala, Gospod, prosim te... Tolkla je kravo s pali-co po nagobčniku, zato ker je mulila in polomila mlado, šele zasajeno slivo. Zelo jo je tolkla. Iz nagobčnika ji je tekla kri... V teku je pohodila rumeno piščo. Večkrat. Po pomoti, bilo mi je žal. Pila sem mleko pred obhajilom. Bila sem otrok, odpusti mi, o Gospod. Pokojnemu očetu sem velikokrat zaželela smrt. Ni me imel rad. Kopal je vodnjake in jaz sem velikokrat zaželela, da bi v katerem ostal, zasut z zemljo. Govoril mi je, da sem podobna materi in da bom tudi jaz vlačuga kakor ona. Kadar koli se je napil, me je pretepal in me zmerjal, kakor se ne zmerja niti živina. Vem, da sem grešna, usmili se me, božja porodnica. Kaj je kradla?... Grozdje in nekajkrat buče za svinje. Do poroke nič več. Še nekaj, še...

(Se nadaljuje)

Svetla cestna ura pred bleščeče razsvetljeno restavracijo je kazala pet minut do polnoči. Začelo je močnejše deževati; izgledalo je, da se bo ta mrzli februarški dež sprevrgel v sneg. Pomešane s temnim dežjem so padale redne, mehke snežinke. Restavracija je bila skoraj prazna. O'Brien, šofer taksija, je zaspano gledal okrog sebe. Bil je tako utrujen, da je komaj jedel. Za njim je bil težak dan; toda donosen. Kako rad bi že bil v postelji... Odšel je iz restavracije. Svoj blatni taksi je imel — s tablico navzdol — parkiran v samotni ozki ulici onstran vogla restavracije. Stopil je v lužo, in mrzla voda je vrla v čevlje. Otrplo se je zvrnil na sedež in pognal motor. Nga — nga — nga. Za vrata — motor mu ni stekel. Napolnil ga je z bencinom in ga je pravkar hotel spet pognati, ko mu je naenkrat neko dekletko, ki je moralo priti od zadaj, nenadoma zakričalo na uho: „Hej, taksil...“ Prijela ga je za rokav. Izgledala je malce pijana. Klobuček je imela od dežja popolnoma premočen, košček krzna na ovratniku je bil ves umazan; njen premočeni blede obraz se je svetil.

„Kaj, za vragal!“ je rekel O'Brien; sunkovito ji je odmaknil roko in spet pognal zaganjač, ki tudi sedaj ni deloval. Tedajci so se za O'Brienom zaloputnila vrata taksija. Ko se je obrnil, je videl, da je dekletko kar vstopilo v avto. Bil je divji. Potrkal je na šipo in zakričal: „Ven od tod!“ Ni se ganila. Slišal je, da se smeje. Trenutek je sedel ves začuden; zaveda se mu je zdela fantastična in strašna. Še bolj je čutil, kako je utrujen. Zlezal je s sedeža in odprl vrata. Dež mu je udarjal po licih.

„Ven pojdit!“ je rekel.

Ko ni odgovorila, se je sklonil noter in

ANEKDOTE

Kavalirstvo

Richelieu je veljal za cinika. Ko je neka dama v njegovi družbi izgubila zob, ji je Richelieu naslednji dan pisal, da je njen zob na srečo našel in v pismo priložil velikanski konjski zob. Še istega dne je prejel odgovor: »Sir! Vsi, ki vemo, kaj je vljudnost in ljubeznivost, znamo toliko bolj ceniti kavalirstvo. Da pa ste bili zmožni tolikšne pozornosti in ste si meni na ljubo dali izdreti lastni zob, je vendar višek kavalirstva. Zato se vam srčno zahvaljujem!«

Predujem

Ko je bil veliki Kainz še zaposlen pri nekem zakonitem gledališču, je ujel direktorja in mu potožil: »Nocoj naj bi v drugem dejanju igral pijanca!« — »No, in?« — »Torej vas moram nujno prositi za predujem,« je izjavil Kainz, »kajti drugače si tega ne morem privoščiti!«

WILLI WEGNER:

Bil je deževen večer in Jacques Doree si je zavihal ovratnik svojega plašča preko ušes. Šel je po Rue Sylvabelle in prečkal Rue Monteaux. Dež mu je škropil v obraz. Cestne svetilke so visele v mavričastem soju in so svetile le po sili. V globoko tišino je udarila ura neke katedrale. Enajst težkih udarcev je presekalo marsejsko noč.

Nenadoma je vstala pred Jacquesom Doreejem marsejska prefektura, zgrajena v sredini 19. stoletja, strah vzbujajoča, temačna stavba. Sredi megle je stala pred njim. Visoko obzidje preiskovalnega zapora pokvari vse mesto, je premišljeval Jacques. Lahko bi ga podrl in spremenil preiskovalni zapor v bolnišnico. Tako slabi vendar niso ljudje, kot jih tu imajo za slabe; soj so le pomoči potrebni.

Doree je zadnje čase precej premišljeval. Pravzaprav od dne, ko mu je njegova hčerka Yvone darovala v bolnišnici na Rue St. Pierre zadnji smehljaj, preden je za vedno zatislila oči.

V tem premišljevanju ga je zmotila senca, ki je komaj tri korake pred njim skočila na cesto.

„Stoj! Ustavite se!“ je zaklical. Iz žepa je potegnil majhno pištolo in jo nameril v

CONRAD AIKEN:

HEJ, TAKSI!

strmel vanjo. Tih je sedela v nasprotnem kotu in se smehljala, tako da je kazala svoj zlati zob.

„Pojdi, no!“ je ponovil. „Ne moreš se peljati z menoj.“

„Nisem rekla, da se hočem peljati s teboj.“

„No, kaj pa hočeš? Me hočeš dražiti?“

„Saj te. Sicer pa mi je le do tega, da sedim.“

„Samo sedeti hočeš in lepo počivati v taksiju postarnega človeka.“

„Sladki moj starček!“ je zagruglila. „Pojdi se že usesi! Preprih delaš!“

„Pojdi ven, preden te jaz vržem ven! Ena — dve —“

„Če se me dotakneš, bom kričala; prisežem, da bom!... Ne poskusil... O, ti baraba, spusti mi roko!...“ Za poskušnjo je zakričala.

Presenečen je izpustil njeno roko. Medtem ko je on brez besed strmel, je ona odložila svoj premočeni klobuk in si popravila svetle, kratko prstrižene lase. „Ne smeš biti tako grob, Charlie... In zdaj, ko si prišel noter, zapri že enkrat vrata! Mrz je!“

„Si pijana?“ Usedel se je na rob sedeža in premišljal, kaj naj stori.

„Pojdi, no, neumnica!“ je rekel v spremenenem tonu. „Veš, da ne moreš ostati tu. Peljati moram vozilo v garažo. Na smrt sem utrujen in rad bi šel spat.“

„Kdo te ovira? Jaz te ne!“

„No, kje pa potemtakem stanuješ?“

Nezaplljivo ga je pogledala. „Zakaj hočeš vedeti? Uh, kako mi greš na živce!“

„Če je to na moji polji, te zapeljem do tja.“

„O, ti me boš, boš me ti, boš! Zelo si prijazen, že vem... Ne bo prilike, Charlie; jaz sem pametna.“

„Za vraga, o čem neki čvekaš?... No, bodi pridna punčka in pojdi ven!“

Smehljala se je in ga gledala. Nagnila se je do njega in položila svojo roko, na kateri je nosila zelo širok poročni prstan — na njegova kolena. „Saj sem ti všeč, Charlie, kaj ne,“ ga je izpodbujala. Hitro jo je prijel okrog pasu in jo dvignil. Kričala je: „Spusti me, ti zlodej! Spusti me, ali pa ti razbijem okna te škatle!“ Borila se je. Ko jo je poskušal poriniti proti odprtim vratom, ga je sunila v obraz in brcala na vse strani, dokler ni vanjo šinila sijajna ideja: s svojim premočenim žametnim klobučkom ga je udarjala po očeh; s tem ga

dež proti postavi pred seboj. „Ne premikajte se, človek! Od kod prihajate in kdo ste? Odgovorite!“

„Prihajam iz preiskovalnega zapora, monsieur, vendar, pustite me, da zbežim, prosim vas, rotim vas!“

„Marcel Puget...“ je mrmral Jacques. „Menite torej, da vas bom pustil? Na splošno pa — preplezati ta zid — vsa čast! Povejte mi vašo storišo, Marcel Puget, povejte mi, zakaj ste sedeli. Toda hitro! Telefonski stil!“

Begunec je menil: „To lahko preprosto razložim, monsieur! Rajši bom povedal vam kot preiskovalnemu sodniku, verjemite mi, kajti on je uslužbenec, vi pa ste človek, monsieur, človek, ki bi mi morda pomagal. predčerašnjim ponoči sem vlomil pri Colbertu in vzel iz predala nekaj frankov, ki sem jih nujno potreboval. Denar sem imel v denarnici, ko so me prijeli.“

„Krivi ste, Marcel Puget!“ je rekel Doree. „Kradli ste!“

„Nisem vzel več, kot sem potreboval, monsieur.“

„Kljub temu! Krasti se ne sme! Nikoli! Zakaj ste potrebovali denar?“

je toliko oslepila, da ni mogel gledati. Spustil jo je spet na sedež.

„O, o! Kako močan si, Charlie! Toda rečem ti, da raje ne poskušaj več; sicer ti bom zdrobila stekla v avtu.“ Ponovno se je vsedla nazaj v kot taksija; malce zasopla so je boječje smehljala. O'Brien je zaprl vrata in se usedel.

„Sram te je lahko. Kdo ti je dal toliko piti?“

„To tebe prav nič ne briga... No, eden od mojih prijateljev mi je dal.“ Bila je surova in izzivalna. O'Brien je pripomnil: „O, to mora biti res posebne vrste prijatelj, da te takole opije s tistim smrdljivim žganjem, in te potem pusti v dežju.“

„Kadar te bom vprašala za tvoje mnenje o mojih prijateljih, tedaj mi ga daj...“

„Tako?“

„Da, tako!... In da veš, da je moj prijatelj stražnik — Toda danes ga nisem videla... Nisem ga mogla najti.“

„Si iskala njega?“

„Da. Prav povsod, vseokoli! vsa premočena in premražena...“

„Kaj si hotela od njega?“ Zavedel se je, da so se mu oči kar zaprle in da mu je glava zakinkala. Vzdrnil ga je oster sunek.

„Denar sem hotela. Popolnoma brez denarja sem. Gospodinja pa me je danes zapodila iz stanovanja.“

„Mar res? Ali zato, ker nisi plačala najemnine?“

„Ne zaradi tega, ti oseli Pač pa zato, ker so se drugi stanovalci pritoževali.“ Hihitala se je. „Neki star možak, ki je imel sobo poleg moje, me je tako gledal... Veš, jaz pa se zanj sploh nisem zmenila; in ko je včeraj odkril, da je pri meni moj prijatelj — je hitel k gospodnji z veselo novico.“

„Ampak punčka, tega ti ne bi smela počenjati!“

„Zase skrbi, Charlie! Jaz nisem noben otrok!“

„Koliko si stara?“

„Sedemnajst let.“

„Sedemnajst let — in početnica... O, groza.“

Čofnila ga je po obrazu. On se je nemumno smejal; udarila ga je še enkrat.

„Molčil! Meni tega ne moreš reči!“ Zrla je vanj. Zdelo se je, da ga ocenjujoče motri; njene modre oči so se ustavljale po vrsti na njegovih ustih, njegovem nosu, bradi, očeh in na njegovem plašču. Tudi on jo je gledal; mrko in nenatančno.

„Za svojega otroka, monsieur! Teško je zbolel. Moral sem ga dati v bolnišnico na Rue St. Pierre. Vsota, ki sem jo predčerašnjim vzel, je točno odgovarjala višini zneska, ki bi ga moral plačati bolnišnici. Nisem storil prav, toda vse svoje prihranke sem že potrošil za zdravila, sem pa le preprost človek...“

„Bo vaš otrok ozdravel?“

„Monsieur, upam! Monsieur, moram k svojemu otroku, pustite me, prosim! Do sedaj naju še ni nihče videl, cesta je prazna, toda vsak trenutek lahko...“

„Koliko denarja je bilo, Marcel Puget?“

„Osemnajst tisoč frankov, monsieur...“

Jacques Doree je potisnil pištolo v žep, vzel iz drugega žepa denarnico in odšel osemnajst tisoč frankov. Porinil jih je Pugetu v roke. „Tukaj! Osemnajst tisoč! In zdaj pojdit! Pohitite, rešite svojega otroka!“

Ko je prišel Doree naslednje jutro v prefekturo, so mu takoj sporočili: „Gospod preiskovalni sodnik... danes ponoči je ušel...“

Preiskovalni sodnik Jacques Doree je presekala uradniku besedo in rekel: „Že vem! Slučaj je rešen!“

„Kako ti je ime, deklet?“

„Flora. Flora des Neiges. Moja mati je bila Škotinja.“

„Kdaj pa si prišla semkaj?“

„Oktobra. Zbežala sem. Moj oče ima farmo v Vermontu...“

„Toda Flora, kje boš danes spala?“

„Jaz? Zakaj pa to?“

„Kaj, če slučajno pridejo semkaj k nam stražniki? To bo lep pogled zanje! In za sodnika lepa zgodba...“

Bil je porogljiv, toda istočasno popolnoma popustljiv. Toplota dekletovega telesa je bila prijetna in oklepanje njenih prstov okrog njegovega zapestja je čudno delovalo nanj. Ni se premaknil in mu tudi ni bilo do tega, da bi se. Njegov denar je bil dovolj varen. Ne bi mogla priti do denarja, ne da bi ga pri tem prebudila. Kaj pa — kaj pa — ko bi ji dal dva dolarja, da bi šla — toda kam naj gre? V njegovo stanovanje ne. Ne... in tudi v hotel ne. Premlada izgleda. Saj pa — kaj pa ko... na kaj je mislil? Ven v deželo?... Tedajci je dekletko reklo:

„Do petih zjutraj ne bo sem nobenega stražnika. Malo pred to uro pa greva lahko nekam na kratko vožnjo.“

„Saj res... Zbudi me ob petih! Če se zbudiš, me pokliči zelo zgodaj!“

... Pojasniti bo moral v garaži, da je imel nekje kako okvaro...

... Moj prijatelj — namreč tisti, s katerim sem zbežala proč — je delal v drogeriji v Cambridgu. Pustil me je. Ni mu bilo dosti mar, saj mi je plačal vožnjo semkaj in to mi je bilo najvažnejše. Ah — kako bahavo je govoril...“

„Sit sem teh tvojih bedastih fantov.“

„Ne bodi tako pust, Charlie!... Vsak bi

D.O.M.I.S.L.I.C.E

● Čim več je v knjigi vprašajev, tem manj je modrosti. Kdor mnogoc sprašuje, pomeni, da malo zna.

● Kar je moje, sem drugim ukradel. Kar pa ni moje, so mi drugi ukradili.

● O namenu življenja žabe ima štorikla drugačne misli kakor žaba.

● Do razgleda se ljudje trudijo na tisoče metrov z mukami navkreber, do vpogleda pa včasih nočejo storiti niti koraka.

● Vsaka ženska rada sliši laskanje. Moški tudi; on mu celo verjame.

● Nekdo je lahko ljubosumen, ne da bi ljubil; in ljubi, ne da bi bil ljubosumen.

● Ženska je vedno 1 v ljubezni. Če bi bili vsi 1-1 zamenjani s 1-1, koliko srečnih ljudi bi bilo na svetu.

● Pohlehnost je včasih mati ljubezni, toda češče je njen rabelj.

● Da si pridobimo možkega, potrebujemo le zelo povprečno lepoto ali določeno postavnost, včasih pa zadostuje že ženskost sama na sebi. Da si pridobimo žensko, ji moramo najprej ugajati.

● Ugajati ženski pa je fraza, ki pomeni sto čednosti ali tisoč spretnosti.

mislil, da greš s pogreba svoje ljubljene matere!“

„Ah, kako sem te sil!“ Zaprl je oči.

„Boš zaspal, dragi? Položi glavo semkaj! Takole, da!“

Počival je z glavo ob njeni; čutil je samo še, kako je drsela njena roka po njegovem čelu.

... Dekle je ugasnilo cigareto in se udobno namestilo, z roko v njegovi roki. Kak trenutek je naravnost naprej, skozi prednja okna, premišljujoče strmel v dež. „Grozal!“ je mislila. „Grozal... sneg, na strehi taksija kot poročni kolač!“... Čez nekaj hipov je zaspala tudi ona.

Slučaj je rešen

Afriško-azijska zahteva v OZN:

Neodvisnost za vse dežele in narode

V razpravi o priznanju neodvisnosti kolonialnim deželam, ki je bila na dnevi red zasedanja Generalne skupščine OZN sprejeta na zahtevo Sovjetske zveze, je skupina 28 afriških in azijskih držav predložila osnutek izjave, v kateri zahtevajo priznanje neodvisnosti vsem kolonialnim deželam in narodom ter svečano proglašajo potrebo, da naglo in brezpogojno preneha kolonializem v vseh oblikah in v vseh svojih pojavih.

Osnutek izjave pravi, da pomeni podrejanje narodov tuji nadvladi ali izkoriščanju odkrejanje temeljnih človeških pravic in škoduje stvari svetovnega miru in sodelovanja. Vsi narodi imajo pravico svobodnega odločanja, zato kakršen koli poizkus delnega ali popolnega uničenja narodne enotnosti ali zemeljske celovitosti neke države ni v skladu z listino OZN. V tem smislu afriško-azijski narodi zahtevajo, da se mora na-

praviti konec slehernemu oboroženemu dejanju ali kakršnemu koli ukrepu za represalije proti odvisnim narodom, katerim se mora omogočiti, da mirno in svobodno izvajajo svojo pravico do popolne neodvisnosti. Celovitost njihovega narodnega ozemlja se mora spoštovati in morajo biti na vseh ozemljih, ki niso še neodvisna, takoj sprejeti ukrepi, da se prepusti vsa oblast narodom teh ozemelj brez slehernega pogoja ali pridržka v skladu z njihovim voljo in njihovimi svobodno izraženimi željami brez razlike plemena, vere ali barve, da se jim omogoči, da uživajo popolno neodvisnost in svobodo.

Med razpravo o tem vprašanju je že takoj v začetku prišlo do ostrih spopadov med predstavnikom Sovjetske zveze ter zastopniki kolonialističnih držav, predvsem Velike Britanije, ki jih je hudo prizadel očitek, da brezvestno izkoriščajo in tlačijo narode v kolonialnih deželah.

Obe strani sta zadovoljni

z razvojem odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo

O poteku obiska državnega sekretarja za zunanje zadeve FLRJ Popoviča na Dunaju je kancler Raab govoril tudi v svojem rednem govoru po radiu in kot enega najpomembnejših rezultatov avstrijsko-jugoslovanskih razgovorov poudaril dejstvo, da je bila odstranjena še zadnja senca v sicer tudi doslej dobrih sosedskih odnosih med obema državama. Izrazil je prepričanje, da se bodo odnosi med Avstrijo in Jugoslavijo v bodoče še izboljšali.

Državni sekretar Popovič pa je ob svojem povratku v Beograd izjavil, da je zelo zadovoljen z rezultati obiska v Avstriji in da so bili razgovori odkritosrčni ter koristni za obe strani. Dejal je, da so bila rešena nekatera zamotana vprašanja, nekatera pa načeta, vsekakor „pa je bil obisk v Avstriji pomemben korak v razvoju naših odnosov“.

Popovič na obisku v Rimu

Jugoslovanski državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popovič je včeraj prispel na 4-dnevni obisk v Italijo, kamor ga je povabila italijanska vlada. To je hkrati prvi obisk jugoslovanskega zunanjega ministra v Italiji po drugi svetovni vojni.

Kakor med obiskom v Avstriji, tako so tudi med bivanjem Popoviča v Italiji v ospredju vprašanja gospodarskega značaja. Gre predvsem za razširitev gospodarskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo ter za tesno sodelovanje med italijansko in jugoslovansko industrijo. V obeh državah pripisujejo trenutnim italijansko-jugoslovanskim razgovorom velik pomen in poudarjajo, da bo obisk jugoslovanskega državnika prispeval k nadaljnjemu zblizanju med obema deželama.

Državni sekretar Popovič je pred odhodom v Rim podal izjavo dopisniku Tanjuga, v kateri je opozoril na izboljšanje odnosov med Italijo in Jugoslavijo zlasti v letih po podpisu londonskega sporazuma. Pokazalo se je — je med drugim dejal — da je uspešno in obojestransko koristno sodelovanje mogoče

kljub razlikam v družbenih sistemih in političnem položaju. Potrjuje se in vedno bolj jasna je tudi usmeritev z obeh strani, da se doseže to, kar nas v naših odnosih združuje, kar je trajnega.

Med razgovori v Rimu bodo med drugim razpravljali tudi o vprašanih manjšin v obeh deželah in je Popovič v tej zvezi izjavil: V pozitivno bilanco naših odnosov zadnja leta se mora vsekakor všteti tudi napredek k reševanju nekaterih manjšinskih vprašanj. Mi smo temu vprašanju dajali in dajemo poseben pomen, kakor tudi striktnemu pridrževanju in izvrševanju sprejetih pogodbenih obveznosti. Mešana komisija, ki deluje na teh vprašanjih, je pokazala, da se z medsebojno dobro voljo lahko rešijo na zadovoljiv način mnoga vprašanja, čeprav se zdijo na prvi pogled zapletena. Z nadaljnimi naporji v tej smeri je realno pričakovati, da manjšine lahko postanejo namesto ovire in prepreke pomemben činitelj približevanja narodov naših dveh držav.

Proslave 15-letnice FLR Jugoslavije

Zadnje dni so bile po vsej Jugoslaviji številne proslave 15-letnice proglativne FLRJ, s katerimi so jugoslovanski narodi obhajali svoj veliki praznik. V mnogih krajih so ob tej priložnosti slovesno izročili v promet nove naprave in tovarne, ki bodo v bodoče prispevale k nadaljnji izgradnji socialističnega gospodarstva in dviganju življenjske ravni prebivalstva. Kakor običajno je bilo ob državnem prazniku tudi letos pomiloščno večje število obsojenih oseb, ki so jih ali izpustili na svobodo, ali pa jim znižali kazen odnosno jo spremenili v milejšo.

Predsednik Jugoslavije maršal Tito je ob prazniku podal posebno izjavo, v kateri je uvodoma poudaril, da so socialistične sile Jugoslavije odločilni činitelj, ki je omogočil, da je Jugoslavija v relativno kratkem času dosegla izredne uspehe in premagala velike težave. „Najzgovorneje potrdilo o pravilnosti politike — je dejal — ki jo vodi Jugoslavija, je dejstvo, da se je vzpo-

redno z dvigom dežele iz zaostalosti in razvojem njenih proizvodnih sil uresničilo tudi preraščanje oblasti v imenu delovnega ljudstva v oblast delovnega ljudstva.“

V svojem govoru je maršal Tito navedel številne podatke, ki dokazujejo hiter povojni razvoj Jugoslavije, ki je iz agrarne dežele postala socialistično-industrijska država s trdnimi temelji, ki omogočajo nadaljnji razvoj ter ugotovil, da je Jugoslavija napravila zgodovinski korak v razvoju socializma. Ob koncu pa je Tito poudaril, da je Jugoslavija s svojimi naporji v petnajstih povojnih letih in z izrednimi rezultati za izgradnjo države, predvsem pa s svojo miroljubno in dosledno zunanjo politiko pridobila mnoge prijatelje in trdne pozicije v mednarodnih odnosih. Takšno politiko miroljubnega mednarodnega sodelovanja in borbe za zagotovitev miru na svetu bo Jugoslavija dosledno izvajala tudi v bodoče.

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: I. program: — 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00. II. program: — 6.00, 7.00, 8.00, 13.00 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Vsakodnevne oddaje: I. program: — 5.55 Oddaja za kmete — 6.00 Vedri zvoki — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 7.55 Gospodarska poročila in delovni trg — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 12.03 Pestro mešano — 13.00 Opoldanski koncert.

Slovenske oddaje Radia Celovec

Nedelja, 4. 12.: 7.30 5 pesmijo in glasbo pozdravljamo in vaščimo.

Ponedeljek, 5. 12.: 14.00 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Sodobna socialno-gospodarska vprašanja — Slovenske pesmi — 18.00 J. F. Perkonig — Rok Arih: Ugrabljena sird.

Torek, 6. 12.: 14.00 Poročila, objave. — Otroci, poslušajte!

Sreda, 7. 12.: 14.00 Poročila, objave. — Nekaj drobcov iz zgodovine sv. Višarja. (Ob 600-letnici)

Cetrtek, 8. 12.: 7.30 Voščila.

Petek, 9. 12.: 14.00 Poročila, objave. — Pod drobno-gledom. — Umelne pesmi. — Hišna imena v okolici graščine Humperk.

Sobota, 10. 12.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca — 18.20 Iz domačih gajev: Dobro vas.

Sobota, 3. december:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Fantje, veseli bodite — 8.45 Širni pisani svet — 14.00 Pozdrav nate — 15.20 Za filateliste — 16.20 Mladinska oddaja — 16.45 Iz parlamenta — 17.10 Dunajske melodije — 18.15 Za delovna žena — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 „Plaič“, Puccinijeva opera — 22.10 Pogled v svet — 22.25 Operetne melodije Franza Lehara in Emmericha Kalmana.

II. program: 6.10 Z glasbo v dan — 7.10 Beleške iz dnevnika — 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.15 Ti in žival — 10.00 Solska oddaja — 11.00 Ljudske viže — 12.03 Za avtomobiliste — 13.30 Agrarna politika — 14.40 Tehnični razgled — 15.00 Mladinski koncert — 17.40 Ljudstvo in domovina — 18.10 Za vesel konec tedna — 19.15 Oddaja vicekanclerja — 20.00 Dobra zabava — 21.45 Sport — 22.20 Glasba za konec tedna.

Nedelja, 4. december:

I. program: 6.50 Domači vrt — 8.05 Kmečka oddaja — 9.00 Orkestri z vsaga sveta — 11.00 Od dežele do dežele: Ljudska glasba iz Avstrije — 12.00 Glasbeni nedeljski promanada — 13.00 Operni koncert — 13.45 Lovska ura — 14.30 Pozdrav nate — 16.00 Otroški oder — 17.05 Tisoč pestrih zvokov — 18.15 Mladina, poslušaj! — 19.00 Sport — 20.15 „Pristanek“, radijska igra — 22.10 Pogled v svet — 22.15 Sport.

II. program: 6.10 Vesele melodije — 7.05 Godba na pihala — 8.15 Kaj je novega — 9.00 Operni koncert — 11.15 Dunajska filharmonika — 13.15 Za avtomobiliste — 14.45 Fotografiraj boljši — 15.00 Operetni koncert — 16.30 Popevke — 18.25 Nazaj v šolsko klopi — 19.10 Prijubljene popevke — 20.00 Lepi glasovi, lepe viže — 20.45 Operetni koncert — 21.45 Sport.

Ponedeljek, 5. december:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Operni koncert — 14.45 Posebej za Vas — 15.30 Knjižni kolofon — 15.45 Avstrijska lirika: Hermann Lienhard — 16.00 Skandinavski plesi — 18.25 Za Vas? — Za vsel — 18.35 Mladinska oddaja — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 Čitali in razumali — 21.00 Koruški visokošolski tedni — 21.15 Lovska ura — 22.10 Pogled v svet — 22.25 Teden pri Združenih narodih.

Torek, 6. december:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Koruški hišni koledar — 8.45 Domači zdravnik — 15.15 Komorna glasba — 17.10 Popoldanski koncert — 18.55 Sport — 19.15 Kolo se vrtil — 19.30 Odmev časa — 20.15 Radijska igra — 22.10 Pogled v svet — 23.00 Dunajske viže.

II. program: 6.05 Preden odidete — 7.10 Beleške iz dnevnika — 8.20 Glasba na lekočem traku — 9.05 Solska oddaja — 12.03 Za avtomobiliste — 13.30 Pomembni orkestri — 15.00 Solska oddaja — 17.10 Kulturne vesti — 17.45 Esperanto — 17.55 UNESCO — 20.00 Štirje proti štirim — 20.30 Vindobana, prekrasno mesto — 21.55 Sport — 22.15 Ljudske viže.

Sreda, 7. december:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Napolzabne melodije — 8.45 Iz ženskega sveta — 14.45 Glasba za mladino — 16.30 Knjige za božič — 18.55 Sport — 19.00 Od plošče do plošče — 19.30 Odmev časa — 20.15 Orkestrski koncert — 22.10 Pogled v svet.

II. program: 6.05 Premislite prosimo sami — 7.10 Beleške iz dnevnika — 8.25 Prosimo, prav prijazno — 9.05 Solska oddaja — 10.15 Solska oddaja: Osnove na-

Televizijski program:

Vsakodnevna oddaja: 20.00 Čas v sliki. Oddaja Čas v sliki tudi vedno pred zaključkom televizijskega programa.

Nedelja, 4. 12.: 17.30 „Fury“, dogodivščina konja — 18.30 Doživela domovina — 19.00 Svet mladine — 20.10 „Maria“, opera Flojova.

Ponedeljek, 5. 12.: 19.30 Čuda živalskega sveta — 20.20 Aktualni šport — 20.40 V imenu zakona — 21.20 Živo vesolje.

Torek, 6. 12.: 19.30 Za gospodinja: Nakup igrač — 20.20 Oddaja za miklavževanje — 20.40 Glasbeni salon pri Rudolfu Hanzlu — 21.10 Alfred Hitchcock kaže.

Sreda, 7. 12.: 17.00 Listamo v slikanici — 17.25 Mladinski filmski program: Kanarski ataki — 17.35 „Ngaran-gore“, v živalskem rajju Tanganjike — 19.30 Čuvarki zdravlja — 20.20 „Sah smrti“, promena vzgoja — 20.45 Balada o Carmen in Don Jose.

Cetrtek, 9. 12.: 17.00 Za otroke — 19.30 Sport — 20.20 „Sosed“, tri televizijske igre.

Petek, 9. 12.: 19.30 Smem prositi, gospa soproga, plesni tečaj za zakonce — 20.20 Sladka dunajska glasba.

Sobota, 10. 12.: 14.25 Nagometna tekma Italija-Avstrija — 16.25 Slavnostna podelitev Nobelovih nagrad — 19.00 Sport — 20.20 „Vsaka sekunda šiling“.

šega gospodarstva — petrolej — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 12.03 Za avtomobiliste — 13.30 Za prijatelja opere — 15.00 Solska oddaja — 16.00 Otroška ura — 17.10 Kulturne vesti — 17.40 Zenska oddaja: Kulturna zgodovina stanovanja — 19.20 Za prijatelja planin — 19.30 Oddaja za družino — 21.00 Vsaka stvar ima avo strani — 21.55 Sport.

Cetrtek, 8. december:

I. program: 6.50 Hišni vrt — 7.15 Jutranja glasba — 9.00 Vzemi si čas, ne pa življenje — 11.00 Pisan sprek melodij — 13.00 Operni koncert — 14.30 Pozdrav nate — 16.00 Otroški oder — 17.05 Poskočne melodije — 19.00 Sport — 20.10 Radijska igra — 22.10 Pogled v svet — 22.15 Sport.

Petek, 9. december:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Orkestrski koncert — 8.40 Vpliv značaja — 14.45 Komorna glasba — 15.30 Kulturno zrcalo — 18.00 Cez vetrinjsko barjo — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 Ha!ol Teenagerjil — 21.00 Orkestrski koncert — 22.10 Pogled v svet.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 3. december:

5.00 Dobro jutro — 8.05 Glasba ob delu — 8.55 Radijska šola — 9.25 Zvočna mavrica — 10.15 Simfonični plesi in rapsodije — 11.00 Jugoslovanski festival jazza — 11.30 Pianirski tednik — 11.50 Otroci izbirajo pesnice — 12.00 Trio iz Daline pri Trstu — 12.15 Kmetijski nasveti — 13.30 Odmevi iz naših dolin in planin — 13.50 Prijubljene arije — 14.20 Sport in športniki — 14.35 Voščila — 15.40 S knjižnega trga — 16.40 Moški komorni zbor iz Celja — 17.15 Pa kinu se dobimo — 18.00 Jezikovni pogovori — 18.30 Pozdrav z gara — 18.45 Okna v svet — 20.00 Narodne in domače za sobotni večer — 21.00 Melodije za prijeten konec tedna.

Nedelja, 4. december:

6.00 Jutranji pozdrav — 7.35 Godba na pihala — 8.00 Mladinska radijska igra — 8.37 Otroške skladbe — 8.52 Z zabavno glasbo v novi teden — 10.00 Se pomnite, tovariši — 10.45 Spoznavajmo svet in domovino — 12.05 Voščila — 13.30 Za nase vas — 13.45 Koncert pri vas doma — 14.15 Voščila — 15.30 Kar vam ugaja — 16.00 Humoreska tedna — 16.20 Melodije za nedeljsko popoldne — 17.10 Peli so jih mali moja — 17.30 Radijska igra — 18.36 Igra Kmečka godba — 20.05 Izberite melodijo tedna — 20.50 Hammond-orgle v ritmu — 21.00 Sprehodi po glasbeni galeriji — 22.15 Ples ob radijskem sprejemniku.

Ponedeljek, 5. december:

5.00 Dobro jutro — 8.05 Jutranje glasbeno poplavanje — 8.40 Iz filmov in glasbenih revij — 9.20 Od arije do arije — 10.15 Melodije velikih mest — 10.40 Poje zbor Slovenske filharmonije — 11.00 Festival jugoslovanskega jazza — 11.30 Za otroke — 12.00 Kvintet Borisa Kovačiča — 12.15 Radijska kmečka univerza — 12.25 Zvočna mavrica — 14.45 Samospeli Marjana Kozine — 13.50 Popevke in plesni zvoki — 14.15 Jugoslovanska

radijske postaje pozdravljajo slovenske poslušalce: radio Sarajevo — 14.35 Voščila — 15.40 Sicilija, zlati otok v Sredozemlju — 16.00 Operne melodije — 17.15 Safetjem na pot — 18.00 Sportni tednik — 18.50 Človek in zdravje — 20.00 Zabavne melodije — 20.45 Kulturni glasbus — 21.15 Orkester Zagrebške filharmonije.

Torek, 6. december:

5.00 Dobro jutro — 8.05 Glasba ob delu — 8.30 Operne uverture — 8.55 Radijska šola — 9.40 Zenski vokalni kvartet — 10.15 Izberite melodijo tedna — 11.40 Sovjetska zabavna glasba — 12.00 Kvintet Nika Štrifol in spremljavi Štirih fantov — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.40 Pisani zvoki z Dravskega polja — 13.30 Arje iz slovenskih oper pojo solisti ljubljanske Opere — 14.05 Radijska šola — 15.40 Iz domače književnosti — 16.00 Crno in belo — 16.50 Pevka Anica Zubavič — 17.25 Igor Stravinski: Petruška, baletna suita — 18.20 Za mlade ljubitelje glasbe — 18.45 Novi izobraževalni obzornik — 20.00 Pojo Donski kozaki — 20.30 Ivan Cankar: Zgodba o Šimnu Sirotniku, radijska igra — 22.15 Komorni večer pri Mozartu.

RADIO PROGRAM

Sreda, 7. december:

5.00 Dobro jutro — 8.05 Mladina poje — 8.30 Orkestralna matineja — 9.00 Jezikovni pogovori — 10.15 Operni koncert — 11.00 Melodije raznih dežel — 11.30 Za cicebane — 12.00 Vaški kvintet s pevkama Režika in Sonjo — 12.15 Radijska kmečka univerza — 13.30 Skladba Franza Schuberta in Felixa Mendelssohna — 14.05 Radijska šola — 14.35 Sergej Prokofjev: Mazurka iz baleta Pepekla — 14.40 Pesmi Emila Adamiča — 15.45 Radijska univerza — 16.00 Koncert po željah poslušalcev — 17.30 Od plesišča do plesišča — 18.00 Kulturna kronika — 20.00 „Ljubezenski napoj“, Donizettijeva opera — 22.40 Godala v noči.

Cetrtek, 8. december:

5.00 Dobro jutro — 8.05 Glasba ob delu — 8.35 Poje Planinski oklet — 8.55 Radijska šola — 10.15 Vrtilmo vam ploščo za ploščo — 11.00 S popevkami po Evropi — 11.20 Odlomki iz baletov — 12.00 Folklorni zapiski — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Operne arije s slavniimi pevci — 13.45 Zabavni orkester radia Beograd — 14.35 Voščila — 15.40 Iz svetovne književnosti — 16.00 Po lipkah in strunah — 17.15 Turizem in melodije — 18.00 Iz Rossinijevoga „Sevilskega brivca“ — 18.45 Ljudski parlament — 20.00 Cetrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.25 Londonski filharmonični orkester — 22.15 Po svetu jazza — 23.05 Popevke in ritmi današnjih dni.

Petek, 9. december:

5.00 Dobro jutro — 8.30 Polpuri za zabavo — 9.35 Za mlade ljubitelje glasbe — 10.15 Chopinovi vaički — 11.00 iz Massenlovih oper — 11.30 Človek in zdravje — 11.40 Prijubljene popevke — 12.00 Vojška godba — 12.15 Radijska kmečka univerza — 12.40 Domači napevi izpod zelenega Pohorja — 13.30 Pojo zabavni zbori — 13.45 Tam gori za našo vasjo — 14.05 Radijska šola — 14.35 Sopranistka Renata Tebaldi — 15.45 Radijska univerza — 16.00 Petkovo glasbeno popoldne — 17.25 Zvočni kalendarokop — 18.15 Hollywoodski orkester — 18.30 V dvoranah Svobod in prosvetnih društev — 20.00 Popevke iz Opaljice 1960 — 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled — 21.15 O morju in pomorščakih — 22.15 Mladim plesalcem.